

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

ὦ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρέπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν (Α΄ Τιμ. ζ΄ 20-21)

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ • ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2004 • ΤΕΥΧΟΣ 37

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διορθόδοξο Θεολογικό Συνέδριο περὶ Οἰκουμενισμοῦ.....	σελ. 1
Εἰσήγησις περὶ Οἰκουμενισμοῦ.....	σελ. 2
Θεολογικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ εἰσηγήσεων περὶ τῶν Κοινῶν Δηλώσεων.....	σελ. 7
Ἐναλλακτικὲς «θεραπευτικὲς» μέθοδοι (Μέρος Γ΄).....	σελ. 13
Πατερικὴ διδασχὴ.....	σελ. 16
Βιβλιοπαρουσίαση.....	σελ. 16
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια.....	σελ. 18

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΑΠΟΗΧΟ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ

Η θέση μας γιὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες ἐξεφράσθη κυρίως μέσα ἀπὸ τὸ σχετικὸ ἄρθρο πού δημοσιεύθηκε στὸ προηγούμενο τεῦχος τῆς *Παρακαταθήκης* μὲ τὸν ξεκάθαρο τίτλο: «Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες: τὸ μεγάλο ψέμα».

Καθὼς γράφονται αὐτὲς οἱ γραμμὲς, οἱ ἀγῶνες φθάνουν στὸ τέλος τους. Μὲ τρόπο νηφάλιο θὰ κάνουμε τὴν ἀποτίμησή τους, ὅταν κατακαθῆσει ὁ κουρνιαχτός καὶ οἱ ἐν θερμῷ ἐντυπώσεις.

Τὸ γεγονός ὁμως ὅτι ἀκόμη καὶ οἱ ὑπέρμαχοι τῶν ἀγῶνων αἰσθάνονται ὑποχρεωμένοι νὰ ἀπολογηθοῦν γιὰ τὴν ἐμπορευματοποίησή τους, γιὰ τὸ διαδόητο «ντοπάρισμα» καὶ γιὰ τὶς ὑπέρογκες δαπάνες (μόνον ἢ τελετὴ ἐνάρ-

ξως κόστισε, καθὼς διαβάζουμε, πάνω ἀπὸ 30 δισεκατομμύρια δραχμὲς), πού τελικῶς θὰ βαρύνουν τὸν Ἑλληνα φορολογούμενο, δείχνει ὅτι ἡ κριτικὴ πού ἀσκεῖται στοὺς ἀγῶνες κάθε ἄλλο παρὰ ἀβάσιμη εἶναι.

Ὅταν θὰ σβήσουν τὰ φῶτα τῶν ἀγῶνων, θὰ τεθοῦν θέματα σημαντικά, ὅπως ἡ μετα-ολυμπιακὴ χρῆση τῶν ἀθλητικῶν ἐγκαστάσεων, (ἀρκετὲς ἀπὸ τίς ὁποῖες λέγεται ὅτι θὰ πουληθοῦν σὲ ἰδιῶτες) καὶ ἡ τύχη τῶν πανάκριδων συστημάτων παρακολούθησης καὶ τῶν δάσεων δεδομένων πού δημιουργήθηκαν χάριν τῆς «ἀσφάλειας». Καὶ βέβαια αὐτοὶ πού τὰ ἐδημιούργησαν δέν εἶναι τόσο ἀνόητοι γιὰ νὰ τὰ ἀφήσουν ἀνεκμετάλλευτα.

Δέν μᾶς ἐξένισε τὸ γεγονός τῆς Διαθρη-

σκειακής Συναντήσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συνοδίου, με πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, στίς 10 καί 11 Αὐγούστου, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἑναρξὴ τῶν ἀγώνων. Δυστυχῶς, οἱ συναντήσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους τείνουν νὰ γίνουν ὑπόθεση ρουτίνας, καθὼς οἱ θρησκείες ἔχουν ἐπιστρατευθεῖ ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς Νέας Τάξεως Πραγμάτων γιὰ νὰ συνδράμουν στὴν οἰκοδόμησίν της.

Γιὰ μᾶς σημαντικό καί παρήγορο εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ συγκαλεῖται, τὸν Σεπτέμβριο, ἓνα Διορθόδοξο Θεολογικὸ Συνέδριο, ὅπου θὰ τεθεῖ τὸ φλέγον θέμα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὅπως παρουσιάζεται μετὰ τὴ μορφὴ τοῦ διαχριστιανικοῦ καί διαθρησκειακοῦ συγκρητισμοῦ.

Τὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου εἶναι: «Οἰκουμενισμός. Γένεση – Προσδοκίαι – Διαψεύσεις».

Ἡ συνείδηση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος (κλήρον καί λαοῦ) θὰ ἐκφρασθεῖ ἐλεύθερα μέσα ἀπὸ εἰσηγήσεις γνωστῶν ἐπισκόπων, κλη-

ρικῶν καί λαϊκῶν θεολόγων —κυρίως πανεπιστημιακῶν— οἱ ὅποιοι θὰ ἐκπροσωπήσουν ὅλες σχεδὸν τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Τὸ τετραήμερο πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου μετὰ ἐξήντα (60) εἰσηγήσεις, θὰ δώσει τὴν εὐκαιρίαν νὰ φωτισθεῖ τὸ θέμα ἀπὸ ὅλες —εἰ δυνατόν— τὶς πλευρὰς του, μετὰ γνώμονα τὴν πίστη τῶν Ἁγίων Πατέρων, πού ἀποτελεῖ τὴν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου, πού συνδιοργανώνεται στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ποιμαντικῆς καί Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης καί τὴν Ἑταιρεία Ὁρθόδοξων Σπουδῶν, ἀπὸ 20 μέχρι 24 Σεπτεμβρίου, δημοσιεύεται στίς σελίδες 18-20 τοῦ παρόντος τεύχους. Τὸ Συνέδριο θὰ εἶναι ἀνοικτὸ γιὰ τὸ κοινόν.

Ἡ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ

(Διὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Συνδέσμου Ὁρθόδοξων Νεολαίων, συνερχομένην ἐν Βοστώνῃ τῶν Η.Π.Α., τὸν Ἰούλιον τοῦ 1971)*

τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου π. Γεωργίου,
Καθηγουμένου τῆς Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Ἀθήναις (Νοέμβριος 1970) σύνοδον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνδέσμου Ὁρθόδοξων Νεολαίων ἐκπρόσωποι τῶν ἐν Ἑλλάδι κινήσεων ἐξέφρασαν ἐπιφυλάξεις καί ἀνησυχίας διὰ τὴν γραμμὴν, τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦν τελευταίως ὀρθόδοξοι οἰκουμενισταί, κληρικοί καί λαϊκοί. Τὸ θέμα ἐθεωρήθη σοβαρόν καί μοί ἀνετέθη ἐκ μέρους τοῦ Προεδρείου νὰ διατυπώσω τὰς ἀπόψεις αὐτὰς προκειμέ-

νου νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Συνδέσμου. Περιττόν νὰ σημειώσω ὅτι ἡ διατύπωσις τῶν ἀπόψεων αὐτῶν δέν ἔχει τὸν χαρακτήρα μιᾶς πλήρους θεολογικῆς μελέτης περὶ οἰκουμενισμοῦ οὔτε δεσμεύει ὅλας τὰς ἐν Ἑλλάδι κινήσεις.

Αἱ ἀνησυχίαι καί ἐπιφυλάξεις πολλῶν Ὁρθόδοξων ἐν Ἑλλάδι προέρχονται κυρίως ἐκ τῶν ἐξῆς διαπιστώσεων:

1. Αἰ μετὰ τῶν ἑτεροδόξων σχέσεις οἰκοδο-

* Κατὰ τὴν συγκληθεῖσαν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Συνδέσμου ἐν Βοστώνῃ τῶν Η.Π.Α. τὸν Ἰούλιον τοῦ 1971 ἐπετεύχθη ὑπὸ ἀγνώστων εἰς ἐμὲ παραγόντων νὰ μὴ παρουσιασθῆ καί συζητηθῆ ἡ εἰσηγήσις προφανῶς λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος οἰκουμενιστικοῦ πνεύματος. Οἱ οἰκουμενισταὶ ὀρθόδοξοι στεροῦμενοι, ὡς φαίνεται, θεολογικῶν ἐπιχειρημάτων θέλουν τὸν διάλογον μόνον μετὰ τοὺς ἑτεροδόξους καί ὄχι μετὰ τοὺς ὀρθόδοξους ἀδελφούς των. Τὴν δημοσιεύω μετὰ μικρὰς μόνον τροποποιήσεως διότι νομίζομεν ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐπίκαιρος.

μοῦνται ὀσημέραι ἐπὶ μὴ θεολογικῶν δάσεων. Τό ἱερόν θέμα τῆς ἐνώσεως τῶν διηρημένων Χριστιανῶν τοποθετεῖται ἐπὶ ἐνός ἀνθρωπιστικοῦ καί κοσμικοῦ ἐπιπέδου.

Τοῦτο ἐκφράζει χαρακτηριστικῶς τό σύνθημα περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ Θεολογικοῦ διαλόγου ὑπό τοῦ διαλόγου τῆς ἀγάπης, μέ τήν δικαιολογίαν ὅτι ἡ Θεολογία διαιρεῖ ἐνῶ ἡ ἀγάπη ἐνώνει¹. Βασικά δόγματα τοῦ Παπισμοῦ ὡς τό Πρωτεῖον, Ἀλάθητον, Filioque χαρακτηρίζονται ὡς ἀπλᾶ ἔθιμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας καί ὑπερτονίζεται ὅτι δέν ὑπάρχουν οὐσιώδεις διαφοραί μεταξὺ ἡμῶν καί τῶν ἑτεροδόξων.

Καί ἐνῶ οἱ πρό ἡμῶν ὀρθόδοξοι ἔθετον πάντοτε ὡς βάση διὰ τήν ἐνωσιν τήν κοινήν πίστιν², σήμερον πολλοί ὀρθόδοξοι οἰκουμενισταί μετακινοῦνται ἀπό τῆς δάσεως αὐτῆς καί ὑποστηρίζοντες ὅτι οὐσιωδῶς εἴμεθα πάντοτε ἠνωμένοι ἐν τῷ κοινῷ Χριστῷ —καί συνεπῶς δέν ὑπάρχει πρόβλημα δογματικῆς συμφωνίας— καλλιεργοῦν τόν λεγόμενον λαϊκόν οἰκουμενισμόν, καθ' ὃν διὰ τῆς προσεγγίσεως τῶν πληρωμάτων τῶν Ἐκκλησιῶν, (διὰ συμπροσευχῶν, συμποσιῶν καί κυρίως διὰ τῆς μυστηριακῆς διακοινωνίας ἢ τοῦ ἄλλως λεγομένου Κοινοῦ Ποτηρίου) θά ἐπέλθῃ βαθμιαίως ὁ δογματικός ἀποχρωματισμός, ὥστε ἡ ἐνωσις νά γίνῃ ἐκ τῶν κάτω³. Αὐτή εἶναι καί ἡ γραμμή τοῦ Βατικανοῦ. Εἶναι λίαν χαρακτηριστικά τά ὅσα γράφει ἐν προκειμένῳ ὁ Καθηγητής π. Ἰω. Ρωμανίδης: «Οἱ Ρωμαιοκαθολικοί ἐπὶ αἰῶνας ἔχουν πιστεύσει ὅτι ἡ ἐνωσις μέ τούς Ὀρθοδόξους δέν εἶναι πράγματι ἐν θεολογικόν πρόβλημα. Εἶναι μᾶλλον ζήτημα πῶς θά φέρουν τούς Ὀρθοδόξους νά ἀποδεχθοῦν τήν Σύνοδον τῆς Φλωρεντίας. Διὰ τούς Λατίνους ἡ κίνησις τῆς Οὐνίας ἔχει καταστή τό μόνιμον σημεῖον ἀναφορᾶς, ὡσάκις ἀσχολοῦνται μέ τούς Ὀρθοδόξους. Ὀρθόδοξοι θεολόγοι, πού ἐπιμένουν ὅτι ὑπάρχουν οὐσιώδεις δογματικά διαφοραί, πού χωρίζουν τήν Ὀρθόδοξον καί τήν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, θεωροῦνται ὡς ἀνθρωποὶ τῶν ὁποίων τελικόν καί μόνον κίνητρον εἶναι νά ἐμποδίσουν τήν ἐνωσιν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι τελείως σαφές ὅτι οἱ κατέχοντες τὰς θέσεις κλειδιά Ρωμαιοκαθολικοί ἠγγεταί δέν ἀναμένουν ὅτι ἡ ἐνωσις θά λάβῃ χώραν ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου.

Αὐτοὶ μᾶλλον πιστεύουν ὅτι ἡ ὁδός πρὸς τήν ἐνωσιν εἶναι ἡ φιλία, καί ἡ μυστηριακὴ ἐπικοινωνία, ἡ ὁποία ἐλπίζουν ὅτι τελικῶς θά ὀδηγήσῃ τούς Ὀρθοδόξους νά ἀποδεχθοῦν τόν Παπισμόν καί τὰς ἄλλας μεσαιωνικάς «γαρνιτούρας» τοῦ Λατινικοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς καλήν, χρήσιμον καί νόμιμον ἐξέλιξιν τῆς Χριστιανικῆς ἱστορίας. Δι' ὅσους ἀκολουθοῦν τήν τακτικὴν αὐτήν, ἡ παραθεώρησις τῶν θεολογῶν (by-passing) καί ἡ ἐκλαϊκευσις τοῦ οἰκουμενισμοῦ ἀποβαίνει μία ἰσχυρά τάσις. Δυστυχῶς φαίνεται ὅτι ὑπάρχουν Ὀρθόδοξοι ἠγγεταί, πού σκέπτονται μέ τὰς ἰδίας κατηγορίας...»⁴.

Εἰς τό βάθος ὄλων αὐτῶν τῶν τάσεων δέν δυσκολεύεται νά διακρίνῃ τις τήν ἀσθένειαν τῆς ἐκκοσμικεύσεως, ἐνεκα τῆς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία παύει νά εἶναι ὁ μάρτυς τῆς ἀποκαλυφθείσης Ἀληθείας τοῦ Θεοῦ («στύλος καί ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας» Α' Τιμ. γ', 15) καί ἐκπίπτει εἰς ἐν ἀνθρωπιστικόν σωματεῖον, τό ὁποῖον ἔχει ἐνδοκοσμικούς μόνον σκοπούς. Ἡ ἔκπτωσις αὕτη τῆς Ἐκκλησίας ἔχει σχέσιν μέ τήν ἐκπτωσιν τῆς Θεολογίας καί τήν μὴ θεολογικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν θεμάτων.

Αἱ Ἐκκλησίαι πρέπει νά ἐνωθοῦν ἀνεξαρτήτως τῆς Ἀληθείας διὰ νά βοηθήσουν τόν κόσμον. Ὅ,τι βοηθεῖ συνεπῶς τόν κόσμον δέν εἶναι ἡ Ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἡ κοινωνικὴ δραῖσις τῶν ἀνθρώπων τῶν Ἐκκλησιῶν. Οὕτως ἡ ὄλη ὑπόθεσις τῆς σωτηρίας μετατοπίζεται ἀπό τόν Θεόν καί τήν Θεανθρωπίνην συνέργειαν εἰς τόν ἀνθρώπινον ἀκτιβισμόν καί ἠθικισμόν.

2. Συνέπεια τῆς μὴ θεολογικῆς προσεγγίσεως τοῦ προβλήματος τῶν σχέσεων μετά τῶν ἑτεροδόξων εἶναι ἡ ἔμμεσος ἐκ μέρους ὀρθόδοξων οἰκουμενιστῶν παραιτήσις ἀπὸ τῆν ὀρθόδοξον Ἐκκλησιολογίαν.

Τὰ σημεῖα τῆς παραιτήσεως αὐτῆς δέν εἶναι ὀλίγα:

α) Ὀρθόδοξοι Ἱεράρχαι καί λαϊκοὶ Θεολόγοι ὀμιλοῦν περὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὄχι ὡς περὶ τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ὡς περὶ ἐνός κλάδου τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνης Μελίτων εἰς τήν προσφώνησίν του κατά τήν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Πανορθόδοξου διασκέψεως τῆς Γε-

Είναι χαρακτηριστικά τά όσα γράφει ό Καθηγητής Ίω. Καρμίρης διά τόν τρόπον καθ' όν έλαμβάνοντο αί άποφάσεις εις τήν Πανορθόδοξον διάσκεψιν τής Γενεύης τοϋ 1968: «Άλλ' ό Σεβ. Πρόεδρος έπειγόμενος ίνα έπιτύχη όπωσδήποτε τήν ταχεϊαν έπισηήφισιν τοϋ σχεδίου άποφάσεων άμεταβλήτων, διέκοψεν άντικανονικώς τήν άρξαμένην συζήτησιν... Δυστυχώς έν τῷ σημείῳ τούτῳ ό Σεβ. Πρόεδρος, κατά τρόπον όλως άνεπίτρεπτον, διέκοψεν όμιλοϋντα Καθηγητήν ίνα μή δήθεν ή παρεμβασίς του ύπερβη πεντάλεπτον χρονικήν διάρκειαν, τό ήμισυ περίπου τής όποιίας είχε διατεθῆ διά τήν μετάφρασιν, ένῶ ό ίδιος άπήντα άπεριορίστως και έν μονολόγῳ σχεδόν πρός έκαστον όμιλητήν κεχωρισμένως, άποφεύγων έκ συστήματος πᾶσαν προτεινομένην μεταβολήν και βελτίωσιν τῶν κειμένων»¹⁰.

Και δέν είναι μόνον αυτό. Οί μή συμφωνοϋντες πρός τήν γραμμήν αυτήν δέν καλοϋνται νά συμμετάσχουν εις τήν διαμόρφωσιν τής οίкуμενικῆς πολιτικῆς τής Όρθοδοξίας και αί άπόψεις των δέν έμφανίζονται εις έπίσημα έκκλησιαστικά περιοδικά.

Βοηθεϊ άραγε ή τακτική αυτή διά νά εκφράση ή Όρθοδοξία τό φρόνημά της; Διατί, έπειτα, παρατηρεϊται τόση σπουδή (ένίοτε πεισματώδης) πρός τήν ένωσιν, χωρίς νά λαμβάνεται ύπ' όψιν ό μέγας άριθμός τῶν σκανδαλιζομένων Όρθοδόξων και ό κίνδυνος τοϋ σχίσματος; Διατί έν όνόματι τής ένώσεως μετά τῶν έτεροδόξων όδηγοϋμεν τούς Όρθοδόξους εις σχίσμα;

Και είναι δυνατόν ό Θεός νά εύλογήση τήν ένωσιν, ή όποία προετοιμάζεται κατ' αυτόν τρόπον;

Εις τόν άντρορθόδοξον τρόπον έπιβολῆς τής γραμμῆς αυτής έπί τής συνόλου Έκκλησίας ύπάρχει μία ένστικτώδης αντίδρασις έκ μέρους ζηλωτῶν Όρθοδόξων. Η αντίδρασις δέν

είναι δυστυχώς πάντοτε θεολογική και δι' αυτό πειστική. Αί άκρότητες τῶν οίкуμενιστῶν και ή μή θεολογική αντίδρασις πολλῶν άντιφρονούντων δημιουργεί επικίνδυνον πόλωσιν, φυγαδεύει τήν άγάπην, σχίζει τήν Έκκλησίαν και δέν βοηθεϊ εις τήν ψύχραιμον συζήτησιν τοϋ σοβαρωτάτου αυτού θέματος. "Όσοι ζῶμεν έκ τοϋ πλησίον τήν κατάστασιν, αισθανόμεθα ότι δέν ύπάρχουν περιθώρια περαιτέρω όξύνσεώς της χωρίς κίνδυνον μᾶς φοβεράς καταστροφῆς διά τήν Έκκλησίαν. Έκτός τούτου τό δυναμικόν τής Έκκλησίας άπασχολεϊται εις άντεγκλήσεις και δέν άξιοποιεϊται διά τόν εύαγγελισμόν τοϋ έν σκότει και σκιᾷ θανάτου εύρισκομένου λαοϋ μας.

4) Η Όρθοδοξία εις τόν οίкуμενικόν διάλογον δέν δίδει έπαρκή μαρτυρίαν περί τής πίστεώς της. Πολλοί Όρθόδοξοι έχουν εκφράσει τάς έπιφυλάξεις των διά τήν ύποφώσκουσαν εις τό Π.Σ.Ε. εκκλησιολογίαν τής μεγάλης πλειονότητος τῶν Προτεσταντῶν ως και διά τήν δομήν τοϋ Π.Σ.Ε., ή όποία καθιστᾷ άδύνατον τήν οϋσιαστικήν συμμετοχήν τῶν Όρθοδόξων. Τάς έπιφυλάξεις αυτές εκφράζει χαρακτηριστικώς ό π. Meyendorff: «Αί έπιφυλάξεις τῶν Όρθοδόξων άναφορικώς πρός τό Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Έκκλησιῶν βασίζονται κυρίως έπί τοϋ φόβου, συνειδητοϋ ή μή, ότι ή Όρθόδοξος Έκκλησία δυνατόν νά δεσμευθῆ ύπό ένός Όργανισμοϋ, ό όποϊος πράγματι δέν τήν εκπροσωπεϊ... Άκολούθως αυτοί φυσικώς αισθάνονται ότι συμμετέχουν εις μίαν έπιχείρησιν, τήν όποιαν δέν έλέγχουν και ή όποία κυριαρχεϊται άπό τήν Προτεσταντικήν σκέψιν... Όρθόδοξοι και Προτεστάνται άπλῶς δέν βλέπουν τό ίδιον πρᾶγμα εις τό Π.Σ.Ε. Οί Προτεστάνται, διά τούς όποίους ή Έκκλησία παραμένει βασικώς «ή κοινωμία τῶν συγχωρηθέντων άμαρτωλῶν», δέχονται γενικώς ότι αί ιστορικοί διαιρέσεις μεταξύ τῶν Χρι-

Ἡ Παρακαταθήκη στό Διαδίκτυο φιλοξενεϊται στόν Διαδικτυακό Τόπο

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΛΟΓΟΣ

στή διεύθυνση

www.orthodoxnet.gr

Συνιστοϋμε επίσης τήν έπίσκεψη στήν ιστοσελίδα:

www.orthros.org

στιανών είναι διαιρέσεις εις **αυτήν** τήν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἀναφερομένη εις τό Σύμβολον τῆς πίστεως δέν ὑπάρχει εις καμίαν ἀπό τās Χριστιανικās ὁμολογίας, ἀλλά ὅλαι ἀναζητοῦν αὐτήν. Αὐτός εἶναι ἀκριβῶς ὁ σκοπός τόν ὁποῖον πρέπει νά ἔχη τό Π.Σ.Ε. Χάρις εις αὐτό (τό Π.Σ.Ε.) ἡ Ἐκκλησία τώρα φέρεται ἐγγύτερον πρός τήν ἔνωσιν καί οὕτω ποιοῦσα θά καθίσταται βαθμηδόν **πληρύτερον** ἡ Ἐκκλησία. Θά «μετανοήση» διά τήν ἁμαρτίαν κατά τῆς ἐνώσεως, διά τήν ὁποίαν εἶναι ἔνοχος, καί θά ἀποκτήσῃ οὕτως περισσοτέραν πιστότητα πρός τόν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Πολλοί Προτεστάνται ἡγέται ἐπιμένουν πάλιν καί πολλάκις εις τās συζητήσεις των διά τό θέμα τοῦ οἰκουμενισμοῦ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον διά τās «ἐκκλησίας» νά ἐγκαταλείψουν τόν ἀποκλειστικόν δογματισμόν των καί τήν ἔμφασιν διά τὰ δογματικά ἐμπόδια... Εἶναι φανερόν ὅτι μία θεολογία αὐτοῦ τοῦ εἶδους, ἡ ὁποία βλέπει τήν Ἐκκλησίαν ὁμοῦ ὡς «δικαιωθεῖσαν καί ἁμαρτωλόν» δέν εἶναι δυνατόν νά γίνῃ ἀποδεκτή ὑπό τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διότι τό μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, συνίσταται ἀκριβῶς εις τό γεγονός ὅτι οἱ ἁμαρτωλοί συνερχόμενοι ἐπί τό αὐτό, συγκροτοῦν τήν **ἀλάθητον** Ἐκκλησίαν»¹¹.

Ἄλλά καί πόσοι ἀπό τούς συμμετέχοντες εις τόν διάλογον Ὁρθόδοξοι Θεολόγοι ἔχουν τās προϋποθέσεις διά μίαν γνησίαν Ὁρθόδοξον μαρτυρίαν; Ὁ π. Ἰω. Ρωμανίδης ἀναφέρει χαρακτηριστικῶς ὅτι ἐν Ἀμερικῇ ὁ διάλογος μετὰ τῶν ἑτεροδόξων εἶναι εις τήν πραγματικότητα μονόλογος, ἐφ' ὅσον οἱ ὡς Ὁρθόδοξοι διαλεγόμενοι ἔχουν μορφωθῆ θεολογικῶς μόνον εις ἑτεροδόξους πανεπιστημιακās Σχολάς καί ὡς ἐκ τούτου ἀφομοιωθῆ ὑπό τῆς ἑτεροδόξου θεολογίας¹².

Δέν λαμβάνεται τέλος σοβαρῶς ὑπ' ὅψιν ὅτι ἀνώριμα πρόσωπα καί λόγῳ νεαρῆς ἡλικίας καί λόγῳ ἐλλείψεως οὐσιαστικῆς θεολογικῆς παιδείας ὄχι μόνον δέν δύνανται νά μαρτυρήσουν μέ πληρότητα περί τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, ἀλλά καί ἐπηρεάζονται σημαντικῶς ἀπό τούς ἑτεροδόξους. Τοῦτο εἶναι ἐπιθυμητόν ἀπό τούς ἑτεροδόξους, οἱ ὁποῖοι πολλά ἀναμένουν ἀπό τήν ἀμβλυνσιν τοῦ ὀρθοδόξου φρονήματος καί τήν σχετικοποίησιν τῆς πίστεως τῶν Ὁρθοδόξων. Ἐκπρόσωποι ἄλλως τε

τοῦ Π.Σ.Ε. ὁμιλοῦν διά τήν ἀντικατάστασιν τῆς ἀποκλειστικῆς θεολογίας ὑπό τῆς περιεκτικῆς Θεολογίας. Οὕτως ὁ Van Den Heuvel διατυπώνει τήν εἰκασίαν, «ὅτι εις σχετικῶς βραχύ χρονικόν διάστημα, ἡ πολυμορφία θά ἐξαφανίσῃ τās ἰδιαιτέρας ὁμολογιακās Ἐκκλησίας καί θά μεταβάλῃ τήν ὁμολογιακῆν θεολογίαν εις ἀδιάκοπον θεολογικόν διάλογον μετὰ τῶν κινήσεων διομολογιακῆς συμφωνίας (Transconfessional Consensus). Μέ ἀπλᾶ λόγια: Τό μέλλον ἀνήκει εις τόν τύπον ἠνωμένης Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ αἱ ἱστορικῆς ὁμολογίαί ζοῦν ἡ μία παρὰ τήν ἄλλην, παρὰ τās ἀμοιβαίας καί ἐσωτερικῆς ἀντιφάσεις των· τό μέλλον τῆς θεολογίας εἶναι περιεκτικόν καί ὄχι ἀποκλειστικόν»¹³.

Δι' ἡμᾶς ὅμως ἡ προφύλαξις τῶν ἀνωρίμων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί μάλιστα τῶν νέων ἀπό τās ἑτεροδόξους ἐπιδράσεις εἶναι θέμα σχετιζόμενον πρός τήν σωτηρίαν μας. Πρέπει ἐπίσης νά ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ περί ἠθικῆς ζωῆς ἀντιλήψεις τῶν ἑτεροδόξων δέν συμφωνοῦν πάντοτε πρός τās τῶν Ὁρθοδόξων, ἡ δέ ζωή των παρουσιάζει ἐνίοτε μίαν ἀνεπίτρεπτον δι' ὀρθοδόξους ἐλευθεριότητα. Διό καί αἱ οἰκουμενικῆς συναντήσεις τῶν νέων μας πρέπει εἴτε νά ἀποφεύγωνται εἴτε νά ὀργανοῦνται κατά τρόπον ἐξασφαλίζοντα πλήρως τό ἀνεπηρέαστον τῶν Ὁρθοδόξων νέων.

Ἐπίλογος

Ἡ ὅλη ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς ἐνώσεως ὑπό τῶν λεγομένων οἰκουμενιστῶν φαίνεται πολύ ἀπλοϊκή καί ἐλάχιστα ρεαλιστική. Ἡ ἱστορία δέν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν (ἀποτυχοῦσαι προσπάθειαι ἐνώσεως). Δέν λαμβάνεται ἐπίσης ὑπ' ὄψιν τό θεολογικόν χάος καί ἡ σύγχυσις εις τήν ὁποίαν εὐρίσκονται οἱ ἑτεροδόξοι. Αἱ πολιτικῆς καί ἄλλαι σκοπιμότητες τείνουν νά διαδραματίζουν τόν πρωτεύοντα ρόλον εις τήν διαμόρφωσιν τῆς ἀκολουθουμένης γραμμῆς.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ κόσμος, κεκοπιακῶς ἀπό τās διαιρέσεις ζητεῖ ἐνότητα. Οἱ οἰκουμενισταί ἐπαγγέλονται ἐνότητα. Εἶναι ὅμως δυνατόν νά προσφερθῆ μία ἀληθῆς ἐνότης ἐκτός τῆς ἐνότητος ἐν Χριστῷ, ὡς τήν ἐδίωσεν ἡ Ἐκκλησία (Εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα); Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἵσταται μέχρι σήμε-

ρον μάρτυς —πολλάκις σιωπηλός λόγω τῶν ιστορικῶν συνθηκῶν— αὐτῆς τῆς ἐνότητος, χωρὶς τὴν ὁποίαν κάθε ἄλλη ἔνωση φαίνεται σκιῶδες ὑποκατάστατον καὶ οὐτοπία.

Ἡ ἀληθὴς ἐνότης (ἐνότης πίστεως καὶ μυστηρίων), διατηρουμένη μέχρι σήμερον εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος, συνιστᾷ τὸν πυρῆνα κάθε γνησίας ἐνότητος τῶν ἑτεροδόξων ἀδελφῶν καὶ τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ἡ φανέρωσις τῆς ἐνότητος ταύτης εἰς τὸν κόσμον ἐμποδίζεται ὑπὸ τῶν γνωστῶν σωθινιστικῶν διαιρέσεών μας. Δι' αὐτὸ πολλοὶ ἐξ ἡμῶν φρονοῦμεν, ὅτι πρὶν ἀνοιχθῶμεν εἰς ἕνα εὐρὺ οἰκουμενιστικὸν διάλογον, διὰ τὸν ὁποῖον ἄλλως τε δὲν ἔχομεν τὰς προϋποθέσεις, πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν περισσότερο διὰ τὴν πανορθόδοξον ἐνότητα, ἀλληλογνωριμίαν καὶ δίωσιν τῆς Ὁρθοδοξίας, διὰ νὰ δυνηθῶμεν ἐν καιρῷ νὰ δώσωμεν ἀξίως λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν «ἐλπίδος».

Ἐν τῷ μεταξύ ἅς προφυλάξωμεν τὸν ἑαυτὸν μας καὶ τοὺς νέους ἀπὸ κάθε μορφῆν εὐκόλου οἰκουμενισμοῦ (συμπροσευχᾶς, Intercommunion, διπλωματικᾶς ἐκδηλώσεις), ὁ ὁποῖος ὅμως οὐσιαστικῶς καὶ εἰς τὸν πυρῆνα του δὲν λυεῖ, ἀλλὰ παρακάμπτει καὶ συνεπῶς περιπλέκει τὸ πρόβλημα τῆς διαιρέσεως τῶν Χριστιανῶν.

Παραπομπές

1. Πασχάλιον μήνυμα τοῦ Πατριάρχου Ἀθη-

ναγόρα. Ἐφημ. Ἀτλαντίς, 30-4-1967, ὡς καὶ ἄλλαι δηλώσεις τοῦ Πατριάρχου

2. Κατὰ τὸν π. Meyendorff, “Ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως ὁ χριστιανικὸς οἰκουμενισμὸς δὲν δύναται νὰ σημαίη μίαν ἀναζήτησιν τῆς ἐνότητος ἀντὶ οἰουδήποτε τιμήματος ἐπὶ τῆς θάσεως ἐνὸς ἐλαχίστου κοινοῦ παρανομαστοῦ: εἶναι **τὸ πλήρωμα τῆς ἀληθείας** πού θά ἐνώσῃ τοὺς Χριστιανούς, διότι ὁ Χριστὸς εἶναι πλήρωμα καὶ δὲν δύναται νὰ ἐγκαταλείψῃ ποτέ τὴν Ἐκκλησίαν Του” (*The Orthodox Church*, Darton 1962, σελ. 224)

3. Περιοδ. *Orthodox Witness*, Φεβρ. 1966
4. John Romanides, *Orthodoxy in America*, ἐν *Θεολογικὸν Συμπόσιον, Χαριστήριον εἰς τὸν Καθηγητὴν Π. Κ. Χρήστου*, Θεσσαλονίκη 1967, σελ. 514-515
5. Ἰωάννου Καρμίρη, Ἡ Ἐ Πανορθόδοξος Διάσκεψις, Ἀθῆναι 1968, σελ. 7
6. *Ἐπίσκεψις*, Ἀρ. 31, 25 Μαΐου 1971
7. Theod. Thalassinos, *Glory to God*, ἐν *The Goyan*, Χειμῶν 1968
8. John Meyendorff, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 212, Βλ. ἐπίσης σελ. 215
9. Ὁμιλία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων Ἀθηναγόρα τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1970
10. Ἰω. Καρμίρη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 26
11. John Meyendorff, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 220-221
12. John Romanides, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 513
13. *Ἐπίσκεψις*, Ἀρ. 18, Νοέμβριος 1970

ΘΕΟΛΟΓΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

**ἐπὶ τεσσάρων εἰσηγήσεων⁽¹⁾ τοῦ Μητροπολίτου Δαμιέττης κ. Bishop
περὶ τῶν Κοινῶν Δηλώσεων
τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων
τοῦ Ἱερομονάχου Λουκᾶ Γρηγοριάτου**

Εἰσαγωγή — Σύντομο χρονικό

Τὴν 1η Ἰουνίου 2003, Κυριακὴ τοῦ Τυφλοῦ, ἐπισκέφθη μετὰ τῆς συνοδίας του τὸν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἀρχιμανδρίτη Γεώργιο ὁ Κόπτης Μητροπολίτης Δαμιέττης κ. Bishop (Μπισού), Γραμ-

ματεύς τῆς Συνόδου τῆς Κοπτικῆς Ἱεραρχίας καὶ Συμπρόεδρος τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐπισήμου Διαλόγου Ὁρθοδόξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων. Ἡ συνάντησις ἐγίνε στό Μετόχι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας στόν Κουδαρᾶ Ἀττικῆς. Εἶχε διοργανωθῆ μέ φροντίδα τοῦ Κόπτου

Πατριαρχικοῦ Διακόνου κ. Παΐσιου (Dr. Roshdi W. B. Dous). Γιά τήν συνάντησι αὐτή εἶχε ἐνδιαφερθῆ πρό διέτιας καί ὁ καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Κων. Σκουτέρης.

Ἡ συζήτησις διήρκεσε περί τίς 2.30 ὥρες. Ὁ Γέροντας ἔκανε τήν εἰσαγωγή στήν συζήτησι λέγοντας ὅτι προσευχόμεθα νά εὐλογῆσῃ ὁ Κύριος νά γίνῃ μία ἔνωσις ἐν τῇ Ἀληθείᾳ καί ὅτι δυστυχῶς πολλά σημεῖα τοῦ διεξαχθέντος Διαλόγου δέν μᾶς εὐρίσκουν συμφώνους.

Ὁ Μητροπολίτης ἔκανε ἀκολούθως ἐκτενεστάτη καί λεπτομερεστάτη ἀναφορά στόν ἐπίσημο Διάλογο, στά πρόσωπα πού μετεῖχαν, στούς στόχους καί τίς προσδοκίες του, στίς Κοινές Δηλώσεις, στίς συναντήσεις πού εἶχε ὡς Συμπρόεδρος τοῦ Διαλόγου μέ Προκαθημένους τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, στήν στάσι τῶν Προκαθημένων ἐναντι τῶν πορισμάτων τοῦ Διαλόγου, στό θεολογικό περιεχόμενο τῶν Κοινῶν Δηλώσεων, στίς ἀντιρρήσεις πού ἔχουν ἐκφρασθῆ ἐκατέρωθεν, καί βεβαίως ἀνέπτυξε τούς λόγους γιά τούς ὁποίους θεωρεῖ ὀρθές τίς ἀπόψεις τῶν Κοινῶν Δηλώσεων. Γιά τό τελευταῖο αὐτό σημεῖο ἔκανε ἐκτενεῖς ἀναφορές στήν ἱστορία καί τήν θεολογία τοῦ 5ου αἰῶνος, στά πρόσωπα πού ἐχάραξαν τίς διάφορες θεολογικές τάσεις καί κατευθύνσεις, στήν Σύνοδο τῆς Χαλκηδόνος, στό πρόσωπο τοῦ Διοσκόρου Ἀλεξανδρείας, στίς σχέσεις του μέ τόν Εὐτυχή καί τόν μονοφυσιτισμό του, καί ἐν γένει σέ πλεῖστα ὅσα σημεῖα ἀφοροῦν τίς διαφορές μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων.

Ἀπό ὅσα ἀνέφερε ὁ Μητροπολίτης Bishoy, δύο μόνο στοιχεῖα ὑπῆρξαν νέες πληροφορίες: Πρῶτον, ὅτι μερίς Σύρων ἀντιχαλκηδονίων κατ' ἐπίδρασι παπική ἐπρότεινε τήν ἄρσι τῶν ἀναθεμάτων κατά τοῦ Νεστορίου, γεγονός τό ὁποῖο ἤγειρε τήν σφοδρή ἀντίδρασι τῶν λοιπῶν Ἀντιχαλκηδονίων· πληροφορία ἡ ὁποία ἤθελε νά δείξῃ τόν ζῆλο τῶν Ἀντιχαλκηδονίων ὑπέρ τῆς ἀληθοῦς πίστεως. Δεύτερον, ὅτι ἡ Αἰθιοπική (ἀντιχαλκηδόνιος) ἐκκλησία ἀπεδέχθη μέν τίς Κοινές Δηλώσεις, ἀλλά ἀρνήθηκε τήν πρότασι γιά ἄρσι τῶν ἀναθεμάτων πού οἱ ἀντιχαλκηδόνιος ἐκκλησίες ἔχουν ἐπιβάλλει σέ Ὁρθοδόξους Πατέρας· αὐτή ἡ πληροφορία σκόπευε νά δείξῃ ὅτι εἶναι

ὑπαρκτός ὁ κίνδυνος σχισμάτων ἐκατέρωθεν, ἂν δέν γίνῃ ἔνωσις ἐν τῇ Ἀληθείᾳ.

Ἡ ἀγόρευσις τοῦ Μητροπολίτου διήρκεσε περίπου μία καί μισή ὥρα. Σ' αὐτήν ὁ Γέροντας ἀπήντησε λιτά, ὅτι τά πλεῖστα τῶν λεχθέντων μᾶς εἶναι γνωστά ἀπό τίς μελέτες μας καί ὅτι γιά ἀρκετά θέματα πού ἐθίγησαν ἔχουμε διαφορετικές ἀπόψεις, τίς ὁποῖες ἔχουμε δημοσιεύσει μέ βιβλία καί ἄρθρα.

Βασικές θέσεις τοῦ κ. Bishoy ὑπῆρξαν ἡ διαβεβαίωσις του ὅτι οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι δέν μᾶς θεωροῦν πλέον νεστοριανούς καί ἡ ἀξίωσις του νά μή θεωροῦμε τούς Ἀντιχαλκηδόνιους μονοφυσίτας (διέστειλε τό εἶς ἀπό τό μόνο). Ἐπεστήριξε ὅτι, παρὰ τόν χωρισμό ἐπί αἰῶνες, ὁ ἀγώνας κατά τοῦ νεστοριανισμοῦ ὑπῆρξε παράλληλος. Στήν διδασκαλία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας βλέπει νά διαλάμπῃ ἡ Ὁρθοδοξία, ἀλλά τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τίς Συνόδους τῶν Ἀντιχαλκηδονίων. Ἐδήλωσε ὅτι ὑπερασπίζεται τήν διδασκαλία τῆς Ε' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐναντι τῶν Δυτικῶν ἐπικριτῶν της περισσότερο ἀπό τούς Ὁρθοδόξους θεολόγους. Παρατήρησε ὅτι οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι δέν ἀπορρίπτουν τίς Οἰκουμενικές Σύνοδους Δ'-Ζ' γιά τήν διδασκαλία τους, τήν ὁποίαν ἀναγνωρίζουν ὡς ὀρθόδοξη, ἀλλά δέν τίς ἀποδέχονται ἐπειδή κατεδίκαναν τούς κορυφαίους τῶν Πατέρων τους Διοσκоро καί Σεβήρο. Προέβη σέ ἐρμηνεῖα τῆς διδασκαλίας ἐκάστης ἐκ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων Δ' ἕως Ζ', γιά νά δείξῃ ὅτι οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι δέχονται ἐν Χριστῷ δύο φύσεις, δύο φυσικές θελήσεις καί ἐνέργειες καί τήν τιμὴ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Θέσις, βεβαίως, γιά τήν ὁποία διατυπώνουμε κατωτέρω τίς κρίσεις μας. Παρατήρησε ἀκόμη ὅτι μέ τήν ἀποκατάστασι τῆς ἐνότητος καί τήν ἄρσι τῶν ἀναθεμάτων δέν ὑποχρεοῦμεθα οἱ Ὁρθόδοξοι νά ἀποδεχοῦμε τούς διδασκάλους τῶν Διοσκоро καί Σεβήρο ὡς ἁγίους, ἀλλά αὐτοὶ θά εἶναι τοπικοὶ ἅγιοι τιμώμενοι μόνον ἀπό τούς Ἀντιχαλκηδόνιους. Στό σημεῖο αὐτό ἡ ἀντίδρασις μας ἦταν σφοδρή.

Ἀναφορά στό πρόσωπο καί τήν Χριστολογία τοῦ Σεβήρου Ἀντιοχείας ἔγινε ἐξ ἀφορμῆς ἰδικῆς μας παρεμβάσεως, ὅταν ἐπεσημάναμε ὅτι ἀπό τήν διδασκαλία τοῦ Σεβήρου φαίνεται ὅτι ἡ καταδίκη τῶν Πατέρων τους ἔγινε γιά λό-

γους θεολογικούς και όχι εκκλησιαστικοπολιτικούς. Ο Μητροπολίτης υπεστήριξε ότι ο Σεβήρος ερμήνευσε πιστά τον άγιο Κύριλλο με αντιοχειανή όρολογία. Στο σημείο αυτό μεταξύ άλλων περιέγραψε την σεβηριανή έννοια των όρων φύσις και υπόστασις, όπως την αναφέρει ο V. C. Samuel. Ένδιαφέρον εν προκειμένω είναι ότι άρνήθηκε κατηγορηματικώς την υποστηριζόμενη από τους συγχρόνους μελετητάς του Σεβήρου ιδέα, ότι στά έργα του άγιου Κυρίλλου οι όροι ουσία, φύσις και υπόστασις ταυτίζονται.

Βασική επίσης θέσις του Μητροπολίτου Bishoy, πού δίνει νόημα στην επίσκεψί του, είναι ότι έχει ήδη λάβει ύπ' όψιν του τίς αντιρρήσεις στις Κοινές Δηλώσεις και έχει προδής σε διευκρινήσεις, τίς όποίες όφείλουμε νά λάβου-

με ύπ' όψιν μας και νά ξαναμελετήσουμε τίς Κοινές Δηλώσεις. Έξέφρασε τήν πεποίθησι ότι ύπ' αυτές τίς έπεξηγήσεις θά τίς εύρωμε όρθές.

Όσον άφορᾷ τήν συναρίθμησι των Οικουμενικών Συνόδων, ό κ. Bishoy διετύπωσε τήν άποψι ότι για τήν ένότητα τής Πίστεως δέν παίξει καθοριστικό ρόλο νά αναγνωρίζουμε τον ίδιο αριθμό Συνόδων. Και βεβαίως έδέχθη σφοδρή αντίρρησι εκ μέρους μας.

Πέρασ στην συζήτησι έδωσε ό Γέροντας λέγοντας ότι όφείλουμε νά προσευχώμεθα για τήν ένότητα εν τή άληθει άποστολική Πίσει, διότι άλλως ή ένωσις θά όδηγήση σε νέα σχίσματα και στίς δύο πλευρές.

Στό τέλος ό Μητροπολίτης έπέδωσε στον Γέροντα τέσσερα κείμενα από κατά καιρούς

Η Παρακαταθήκη παρακαλεί για τή συνδρομή σας

Η Παρακαταθήκη με τή χάρη του Θεού, τίς εύχές των Πατέρων και τή βοήθεια των φίλων της εισήλθε από τό φθινόπωρο του έτους 2003 στον έκτο χρόνο εκδόσεώς της.

Όλα αυτά τά χρόνια ή Παρακαταθήκη άπεστέλλετο δωρεάν. Η συνδρομή ήταν προαιρετική.

Παρ' ότι ή επιθυμία μας είναι αυτό τό καθεστώς νά συνεχισθει, ή σκληρή πραγματικότητα μάς έμποδίζει νά τό κάνουμε. Ο λόγος είναι ότι ενω από τή μιá πλευρά έχουμε αύξηση των έξόδων έκτυπόσεως και άποστολής διά του Ταχυδρομείου, από τήν άλλη έχουμε μεγάλη μείωση των προαιρετικών συνδρομών άφ' ότου τό εύρώ αντικατέστησε τή δραχμή.

Άναγκασθήκαμε από τό τεύχος Ίαν.-Φεβρ. 2004 νά προσαρμοσθοΰμε και έμεις στην πρακτική των περισσότερων περιοδικών, τά όποία έχουν συγκεκριμένο ποσό συνδρομής, διότι διαφορετικά θά πρέπει λόγω των συσσωρευθέντων χρεών νά διακόψουμε τήν έκδοση τής Παρακαταθήκης.

Έτσι ή **έτήσια συνδρομή έσωτερικού θά είναι 10 εύρώ**, ενω ή **έτήσια συνδρομή έξωτερικού θά είναι 30 εύρώ. Για τήν Κύπρο ή έτήσια συνδρομή θά είναι 7 λίρες Κύπρου.**

Έννοείται ότι θά γίνονται με εύγνωμοσύνη δεκτές προσφορές και πέραν του συγκεκριμένου ποσού τής έτήσιας συνδρομής για τήν ένίσχυση του περιοδικού και του Συλλόγου πού τό εκδίδει, δηλαδή, του Πανελληνίου Συνδέσμου για τήν Έλληνορθόδοξη Παράδοση «Παρακαταθήκη».

Μπορείτε για τήν άποστολή τής συνδρομής σας νά χρησιμοποιήσετε τήν ένθετη ταχυπληρωμή, ή όποια έχει χαμηλότερο ταχυδρομικό τέλος από τίς άλλες ταχυδρομικές έπιταγές ή νά καταθέσετε χρήματα σε έναν από τους δύο τραπεζικούς λογαριασμούς πού αναγράφονται κατωτέρω:

Έθνική Τράπεζα: **421/614374-15** και Alpha Τράπεζα Πίστεως: **815-002101-039454.**

Στήν τελευταία αυτή περίπτωση τής καταθέσεως μέσω Τραπεζής, παρακαλοΰμε νά γράψετε όπωσδήποτε τό όνομά σας στο παραστατικό καταθέσεως πού συμπληρώνετε στην Τράπεζα, ώστε νά μπορούμε νά τό πληροφορηθοΰμε και νά σās άποστείλουμε και τήν σχετική άπόδειξη. Η άπόδειξη συνδρομής ή δωρεάς μπορεί νά έπισυναφθει στή φορολογική σας δήλωση, για νά εκπέσει τό ποσό αυτό από τήν Έφορία.

είσηγήσεις του, έρμηνεία στίς Κοινές Δηλώσεις, καί έξήτησε τήν μελέτη τους υπό τό φῶς τῶν προφορικῶν του διευκρινήσεων.

Ἐνταποκρινόμενοι στήν εὐγενή παράκλησι τοῦ κ. Bishop, τοῦ ἀπεστείλαμε τίς σκέψεις μας μέ ἓνα έκτενές κείμενο (27 σελίδων) μέ σκοπό: **α)** νά τόν ἐνημερώσουμε περί τοῦ ὅτι, ἐπανεκτιμήσαντες τήν Χριστολογική συμφωνία τῶν Κοινῶν Δηλώσεων (1989, 1990) δάσει τῶν νεωτέρων στοιχείων πού προσεκόμισε, θεωροῦμε ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε ἐπιφυλακτική ἕως ἀρνητική στάσις μας ἔναντι τῆς γενομένης συμφωνίας ἦταν καί εἶναι ἀναγκαία, προκειμένου νά ἀναζητηθῆ μία Χριστολογική συμφωνία ἐδρασμένη ἐπί τῆς ἀληθοῦς Ὁρθοδόξου Χριστολογικῆς διδασκαλίας· καί **β)** γιά νά βοηθήσουμε τοὺς Ἀντιχαλκηδονίους νά κατανοήσουν τί ἐπιπλέον πρέπει νά κάνουν, ὥστε νά ἐπανακάμψουν στήν Ὁρθόδοξο Χριστολογική Πίστι.

Διά τῶν θέσεων αὐτῶν δέν προκαταλαμβάνομε τήν συνοδική ἐν τέλει ἀπόφασί τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά δίδοντες μαρτυρίαν περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος πιστεύουμε ὅτι βοηθοῦμε στήν διαμόρφωσι μιᾶς δογματικῶς πληρεστερας εἰκόνας περί τῆς Χριστολογίας τῶν Ἀντιχαλκηδονίων.

Πονοῦμε γιά τήν διαιώνισι τοῦ μεγάλου ἀντιχαλκηδονίου σχίσματος, ἀλλά ταυτοχρόνως ἀγωνιοῦμε γιά τήν ὁμολογία τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, ἐν τῇ ὁποία ἔχομε τήν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μας. Γιά τόν λόγο αὐτό ἐμελετήσαμε τίς εἰσηγήσεις μετά πάσης δυνατῆς προσοχῆς καί ἐγράψαμε μέ πνεῦμα ἀγάπης ἀλλά καί εἰλικρινείας.

Οἱ θεολογικές παρατηρήσεις (περιληπτικῶς)

Στήν έκτενή ἐξ 27 σελίδων καί θεολογικῶς κατοχυρωμένη (μέ παράθεσι τῶν ἀποσπασμάτων καί στό πρωτότυπο ἀγγλικό κείμενο, καθῶς καί μέ παραπομπές στήν πατερική γραμματεία) ἀπάντησι πρὸς τόν Μητροπολίτη κ. Bishop περιλαμβάνονται οἱ ἑξῆς θέσεις:

1) Ἡ 9η παράγραφος τῆς Β' Κοινῆς Δηλώσεως (1990), ἡ ὁποία συνοψίζει τήν ἐπιτευχθεῖσα συμφωνία Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων, τονίζουσα τήν ταυτόχρονη πιστότητα ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν στήν ἀποστολική πίστι καί παράδοσι, βασίζεται σέ ἐκκλησιολογία

μή Ὁρθόδοξη. Ὁ Πάπας τῆς Ρώμης ἔχει τήν δογματική «εὐελξία» νά διακηρύττη τήν Χριστολογική συμφωνία τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν τόσο μέ τοὺς Κόπτας ὅσο καί μέ τοὺς Νεστοριανούς (Ἐγκύκλιος Ut Unum Sint, 1995)! Πιστεύουμε ὅτι μόνο ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διεφύλαξε ἀκαινοτόμητη τήν ἀποστολική Πίστι καί Παράδοσι.

2) Οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι ἰσχυρίζονται ὅτι δέχονται τήν διδασκαλία τῶν Οἰκουμενικῶν μας Συνόδων Δ' - Ζ' (δύο φύσεις, δύο θελήσεις καί ἐνέργειες), ἀλλά ἀπορρίπτουν καθεαυτές τίς Συνόδους, ἐπειδή κατεδίκασαν τοὺς κορυφαίους διδασκάλους των. Ὁ ἰσχυρισμός αὐτός δέν μᾶς εὐρίσκει συμφώνους. Ἡ δογματική διδασκαλία μιᾶς Συνόδου καί ἡ καταδίκη τῶν προσώπων πού τήν ἀρνοῦνται, δέν νοοῦνται χωριστά. Ἀποδεχόμενοι τήν δογματική διδασκαλία τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀναγνωρίζουμε ὅτι καί οἱ ὑπ' αὐτῶν καταδικασθέντες διδάσκαλοι εἶχαν ἐκπέσει τῆς Ὁρθοδοξίας.

3) Στήν ἔνστασι τῶν Ἀντιχαλκηδονίων, ὅτι οὔτε ὁ Ἀλεξανδρείας Διόσκορος οὔτε ὁ Ἀντιοχείας Σεβῆρος ἀρνοῦνται δύο φύσεις, δύο ἐνέργειες καί δύο θελήσεις, ἀλλά ἀρνοῦνται τόν νεστοριανισμό (δύο διηρημένες φύσεις πού ἐνεργοῦν αὐτονόμως), ἀπαντᾶ —ἐκτός τῶν ἐργασιῶν ἄλλων ἐγκρίτων Ὁρθοδόξων θεολόγων— καί ἡ ἐργασία μας «Διόσκορος καί Σεβῆρος, οἱ ἀντιχαλκηδόνιοι αἰρεσιάρχαι. Κριτική δύο διδακτορικῶν διατριβῶν» (ἔκδ. Ἱεράς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἁγιον Ὄρος 2003).

4) Προκειμένου νά διασαφήσωμε γιατί δέν ἀποδεχόμεθα τίς Κοινές Δηλώσεις τῶν ἐτῶν 1989 καί 1990 ὡς ἀληθινή Χριστολογική συμφωνία, προβαίνουμε στίς παρακάτω ἐπισημάνσεις ἐπί τῶν τεσσάρων εἰσηγήσεων τοῦ Μητροπολίτου κ. Bishop, διά τῶν ὁποίων φανερώνεται ἡ διαφορὰ μεταξύ Ὁρθοδόξου καί ἀντιχαλκηδονίου Χριστολογίας.

α) Περί τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων.

Στήν εἰσήγησι τῆς Δαμασκοῦ λέγεται ὅτι «αἱ φύσεις, τουτέστιν ἡ θεότης καί ἡ ἀνθρωπότης, ἐξ ὧν συνίσταται ὁ σεσαρκωμένος Θεός Λόγος, συνεχίζουσιν νά ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἐνώσει». Ὅμως ὁ ὅρος «φύσεις» χρησιμοποιεῖται μέ σεβηριανό Χριστολογικό περιεχόμενο, ὥστε

στήν πραγματικότητα νά μή δηλώνη δύο φύσεις αλλά νά επιβεβαιώνη τήν μία σύνθετο φύσι (ή, ὅπως λέγεται στήν εισήγησι τῆς Μόσχας τήν «μίαν σεσαρκωμένην φύσιν ἢ μίαν σύνθετον ἡνωμένην φύσιν ἢ, ὡς ἐλέχθη εἰς τήν Κοινήν Δήλωσιν: “μίαν ἀχωρίστως καί ἀσυγχύτως ἡνωμένην πραγματικήν θεανθρωπίνην ὑπαρξιν”»).

Κατ’ ἀρχήν, ἡ μία σύνθετος φύσις ἐννοεῖται ἀπό τοὺς Ἀντιχαλκηδόνιους ὡς φύσις καί ὡς ὑπόστασις: «Οἱ Ἀνατολικοὶ Ὁρθόδοξοι ἀναφέρονται εἰς προσωποποιημένην φύσιν, ἡ ὁποία δύναται ὀρθῶς νά ὀνομασθῇ ὑπόστασις, ἀλλ’ οὐδεὶς ἐξ ἄλλου δύναται νά ἀρνηθῇ ὅτι αὐτὴ ὀνομάζεται ἐπίσης φύσις, πλὴν καθὼς ἔγραψεν ὁ ἅγιος Κύριλλος “μία σεσαρκωμένη φύσις τοῦ Λόγου”, δηλαδή ὡς προσωποποιημένη ἐν τῷ Λόγῳ καί ὄχι ἐν Τριαδικῇ σημασίᾳ» (εἰσήγησις Μόσχας). Θεμελιώδης ἀρχὴ στήν Χριστολογία τους εἶναι ἡ ἐννοιολογικὴ ταύτισις φύσεως καί ὑποστάσεως.

Ἔτσι, ὅταν ἡ σύνθετος φύσις ἐννοεῖται ὡς θεανθρωπίνη φύσις, οἱ δύο «φύσεις» θεωροῦνται ἄθροισμα ἰδιοτήτων καί ὄχι δύο οὐσίαι: «ἡ μία σεσαρκωμένη φύσις τοῦ Θεοῦ Λόγου δέν εἶναι μία τρίτη φύσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ ἡ φύσις εἶναι τὸ ἄθροισμα τῶν ἰδιοτήτων ἢ ποιότητων τῆς οὐσίας, καί, καθόσον αἱ δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ ἡνώθησαν ἀφύρτως καί ἀτρέπτως, ἡ σεσαρκωμένη φύσις εἶναι τὸ ἄθροισμα τῶν ποιότητων τῆς τε θεότητος καί τῆς ἀνθρωπότητος» (εἰσήγησις Μόσχας). Πρόκειται γι’ αὐτὸ πού ἐπισημαίνει ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητῆς, ὅτι ὁ Σεβῆρος ἐννοεῖ τήν διαφορὰ τῶν φύσεων ὡς ψιλὴ διαφορὰ ποιότητων καί ὄχι διαφορὰ φύσεων.

Ὅταν, πάλι, ἡ σύνθετος φύσις ἐννοεῖται ὡς σύνθετος ὑπόστασις, οἱ δύο «φύσεις» κατανοοῦνται ὡς δύο ἐνούσιαι ὑποστάσεις. Γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ Μητροπολίτης Βισῆου: «Κατὰ τὸν ἅγιον Σεβῆρον Ἀντιοχείας... τὸ πρόσωπον τῆς ὑποστάσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου μοιράζονται ἡ θεία ὑπόστασις καί ἡ ἀνθρωπίνη ὑπόστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (εἰσήγησις Ἀρμενίας) καί «ὁ ὅρος ὑπόστασις παρὰ τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ σημαίνει πάντοτε τήν προσωποποιημένην φύσιν, τουτέστι τὸ πρόσωπον μετὰ τῆς ἀνηκούσης εἰς αὐτὸ φύσεως» (εἰσήγησις Μόσχας). Κατὰ τήν Ὁρθό-

δοξο Χριστολογία, σημειωτέον, ἡ θεότης καί ἡ ἀνθρωπότης τελοῦν ἐν Χριστῷ ὡς δύο ἐνυπόστατες φύσεις (ἐν ἀτόμῳ θεωρούμενες φύσεις).

β) Περί τῶν δύο θελημάτων καί ἐνεργειῶν.

Ἐνῶ στίς Κοινές Δηλώσεις γίνεται λόγος γιὰ φυσικὴ θέλησι καί ἐνέργεια σέ καθεμία ἀπὸ τίς φύσεις πού ἤλθαν πρὸς ἔνωσιν ἐν Χριστῷ, ὁ Μητροπολίτης Βισῆου κάνει τὸ ἐπιπλέον θετικὸ βῆμα νά διευκρινίσῃ ὅτι αὐτὲς οἱ φυσικὲς θελήσεις καί ἐνέργειαι συνεχίζονται νά ὑπάρχουν ἐν τῇ ἐνώσει καί ὅτι τὸ φυσικὸν θέλημα ἐκφράζει τήν θελητικὴν δύναμι τῆς φύσεως (εἰσήγησις Μόσχας). Πρόκειται γιὰ σημαντικὴ ὑπέρβασι τῆς σχετικῆς διδασκαλίας τοῦ Σεβῆρου Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος ἤρνετο νά ἀποδώσῃ θελήσεις καί ἐνέργειαι σέ καθεμία ἀπὸ τίς δύο φύσεις.

Ἀπομένει ὁμως στήν ἀντιχαλκηδόνια Χριστολογία νά ξεπεράσῃ τὸν μονοθελητισμὸ, διότι δέχεται μὲν δύο θελήσεις (μὲ τὴν ἔννοια τῆς θελητικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως), ἀλλὰ ὄχι καί δύο θελήματα (θελητά, μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ἀποτελέσματος τῆς θελήσεως). Στήν εισήγησι τῆς Μόσχας γίνεται λόγος γιὰ ἓνα προσωπικὸν θέλημα: «μὲ τὸν ὅρον προσωπικὸν θέλημα ἐκφράζεται ἡ **ἐπιλογὴ** (decision), τήν ὁποίαν κάνει τὸ πρόσωπον. Ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς συνίσταται ἐξ ἐνός μόνον **ἀπλοῦ ἐλευθέρου προσώπου**. Διὰ τοῦτο Αὐτὸς πάντοτε εἶχε **μίαν ἐπιλογὴν**, δηλαδή ἐν προσωπικὸν θέλημα. Χάρις εἰς αὐτὴν τὴν **ἐπιλογὴν** ἦτο ἐν μετὰ τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν θεότητά Του, ταυτοχρόνως δέ ἦτο ὑπήκοος τῷ Πατρὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπότητά Του» (εἰσήγησις Μόσχας).

Κατὰ τήν Ὁρθόδοξο Χριστολογία ἐν Χριστῷ ὑπάρχουν δύο φυσικὰ θελήματα (θελητά). Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ὁμιλεῖ δι’ ἄλλο καί ἄλλο φυσικὸν θελητόν². Ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ τὸ ἀνθρώπινο δέν εἶναι ὑπεναντίον ἀλλὰ ὑποταγμένον στό πανσθενουργὸ θεῖον θέλημα. Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητῆς ἀνατρέπει μὲ κάθε λεπτολογία τὴν διδασκαλίαν περὶ ἐνός προσωπικοῦ θελήματος στόν Χριστό.

γ) Περί τοῦ ὄρου «τῆ θεωρία μόνη».

Τὸ σχῆμα καί τὸ σχόλιο, τὰ ὁποῖα παρατίθενται στίς εἰσηγήσεις τῆς Μόσχας καί τῆς Ἀρμενίας, δέν διευκρινίζουν ἂν πρόκειται γιὰ σεβηριανὴ ἢ γιὰ Ὁρθόδοξη ἐρμηνεία τοῦ ἐπιμά-

χου αὐτοῦ ὄρου. Δηλαδή, ἂν ὁ νοῦς διὰ ψιλῆς (ψευδοῦς) ἐπινοίας ἀναπλάσσει δύο φανταστικές ἰδιοσύστατες φύσεις καί τίς «θεωρεῖ» ὡς δύο, ἀνυπάρκτες βέβαια στήν «πραγματική» κατάστασι τῆς μιᾶς συνθέτου φύσεως, ἢ ἂν δι' ἀληθοῦς ἐπινοίας ἀνασκοπεῖ τίς ὑπαρκτές χάρις στήν Ὑπόστασι τοῦ Λόγου δύο ἐνυπόστατες φύσεις. Βλ. ἐκτενῆ σχολιασμό τοῦ θέματος στό διβλίο «Διόσκορος καί Σεβῆρος ...», Ὑγιον Ὅρος 2003, σ. 151-171.

5) Ὅσον ἀφορᾷ τήν συναριθμησι τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὁ Μητροπολίτης Bishoy γράφει: «Δέν εἶναι ὁ ἀριθμός τῶν συνόδων, ὅστις δύναται νά φέρῃ ἐνότητα, ἀλλά ἐνότητα δύναται νά φέρῃ ἢ ὁμολογία τῆς αὐτῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καί ἡ ἀπόρριψις τῶν αὐτῶν διδασκάλων τῆς αἰρέσεως» (εἰσήγησις Θεσσαλονίκης). Ἡ Ὁρθόδοξος ἐκκλησιολογία καί συνοδολογία ἀπαιτοῦν, πλήν τῆς ὁμολογίας τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καί τῆς καταδίκης τῶν αἰρεσιαρχῶν, καί τήν συναριθμησι ὅλων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Αὐτή ἡ συναριθμησις ἀποτελεῖ ἀδιαπραγμάτευτο στοιχεῖο Ὁρθοδοξίας.

6) Ὅσον ἀφορᾷ τόν χαρακτηρισμό τῶν ἐκατέρωθεν διδασκάλων ὡς τοπικῶν ἁγίων —ἐν περιπτώσει ἐννοεῖται ἐκκλησιαστικῆς ἐνώσεως— οὕτως ὥστε νά μή ὑποχρεοῦνται οἱ πιστοί τῆς ἐτέρας πλευρᾶς νά τοῦς τιμοῦν (εἰσήγησις Θεσσαλονίκης), θεωροῦμε ὅτι ἡ μεθόδευσις αὐτή εἶναι ἀπολύτως ἀνοίκειος πρός τήν ἐμπειρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί γι' αὐτό ἀποβλητέα.

Συμπερασματικῶς, ἡ ἀπαίτησις δογματικῆς ἀκριθείας κατά τήν προσπάθεια ἐκκλησιαστικῆς ἐνώσεως δέν εἶναι ὑπερβολή, διότι τήν τακτική αὐτή ἀκολούθησαν κορυφαῖοι Πατέρες, ὅπως οἱ ἅγιοι Ἀθανάσιος ὁ Μέγας, Βασίλειος ὁ Μέγας, Κύριλλος Ἀλεξανδρείας

καί Φώτιος Κων/πόλεως. Ἡ εἰρηνευτική καί συμβιβαστική τακτική, ὅπως τῶν ἁγίων Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου (Σύνοδος 362) καί Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, θά ἦταν εὐκταία ἐάν ἡ διαφορᾷ ἀφοροῦσε τήν ὀρολογία καί ὄχι τήν πίστι. Στήν προκειμένη περίπτωσι ἡ διαφορᾷ ἀφορᾷ στήν πίστι. Ἡ ἀνάγκη ἐπομένως, νά καταργηθῇ ἡ ὑπάρχουσα Χριστολογική συμφωνία τῶν Κοινῶν Δηλώσεων (1989, 1990) καί νά ἀναζητηθῇ μία συμφωνία ἐπί τῆς ἀληθοῦς Ὁρθοδόξου Χριστολογίας, εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητη.

Παραπομπές

1. α) Interpretation of the Christological Official Agreements between the Orthodox Church and the Oriental Orthodox Churches, Damascus, 3rd Feb. 1998. β) Interpretation of the First Agreed Statement on Christology of the Official Dialogue between the Orthodox Church and the Oriental Orthodox Churches, Moscow, Sept. 2001. γ) Towards an Agreed Statement on Christology, Holy Echimiadzin, Armenia, 5-10 November, 2002. δ) The perspectives of the Dialogue between Eastern and the Oriental Orthodox Churches, Thessaloniki, 2nd June 2003

2. Περί τῶν δύο ἐν Χριστῷ θελημάτων, 26. Βλ. τοῦ αὐτοῦ, Ὑκδοσις ἀκριθείας τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, 58, 59 καί 62

Σημείωσις:

Ὅσοι ἐνδιαφέρονται γιά τό ζήτημα, μποροῦν νά ζητήσουν ἀπό τήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου τήν ἐκτενῆ ἀπάντησι (τῶν 27 σελίδων), τά κείμενα τῶν εἰσηγήσεων τοῦ Μητροπολίτου κ. Bishoy, καθῶς καί τό διβλίο «Διόσκορος καί Σεβῆρος οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι αἰρεσιάρχαι. Κριτική δύο διδακτορικῶν διατριβῶν», στή διεύθυνσι: Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου, 63087 Ὑγιον Ὅρος.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ «ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ» ΜΕΘΟΔΟΙ:

**Μία νέα μορφή πνευματικού όλοκληρωτισμού
της Έλένης ΄Ανδρουλάκη, καθηγήτριας**

Γ' Μέρος

5. Λίγα λόγια για τον Βελονισμό

Τό πρόβλημα με τό βελονισμό, τόσο από επιστημονικής όσο και από Χριστιανικής πλευράς είναι ή θεωρητική του βάση στην οποία στηρίζεται ή πρακτική του. Ο βελονισμός είναι μέρος της Παραδοσιακής Κινέζικης ΄Ιατρικής, ή οποία έχει έντονο φιλοσοφικο-θρησκευτικό χαρακτήρα. «Η Παραδοσιακή Κινέζικη ΄Ιατρική (έφεξης ΠΚΙ) βλέπει την ανθρωπότητα σαν την πραγμάτωση της ένωσης της ενέργειας του Ούρανού και της Γης... ή ΠΚΙ διδάσκει ότι τά όργανα του σώματος πηγαίνουν πέρα από τίς σωματικές λειτουργίες τους και εργάζονται σαν υποδοχείς και μεταδότες της κοσμικής ενέργειας»¹. Κατά την ΠΚΙ, όταν ή ενέργεια «τσι» ή «κί» ή «ζωτική ενέργεια» ρέει όμαλά στο σώμα, ό οργανισμός λειτουργεί κανονικά, όταν όμως ή ροή αυτής της υποτιθέμενης ενέργειας διαταράσσεται, τότε προκαλούνται ασθένειες, πού είναι τό αποτέλεσμα δήθεν ενεργειακών ανισορροπιών. Αυτές τίς ανισορροπίες προσπαθεί νά διορθώσει ό βελονιστής² —διότι «ή λαβή της βελόνας δρα σαν άγωγός μεταξύ του ασθενή και της κοσμικής ενέργειας»³— όπως και οί λοιποί «θεραπευτές» σιάτσου, ρέικι και άλλων «ενεργειακών θεραπειών». Όμως «ή ιατρική έρευνα ποτέ δέν θά μπορέσει νά αποδείξει ότι τό ξεμπλοκάρισμα του τσί μέσω βελονισμού ή άλλου τρόπου είναι αποτελεσματική θεραπεία έναντια σε ασθένειες. Τό τσί έξ όρισμού θεωρείται μή ανιχνεύσιμο από τίς μεθόδους της έμπειρικής επιστήμης»⁴.

Κατά την ΠΚΙ στην οποία στηρίζεται ό βελονισμός «ή ζωτική ενέργεια του σώματος (τσι ή κί) κυκλοφορεί μέσω καναλιών, πού όνομάζονται μεσημβρινοί, και πού συνδέονται με σωματικά όργανα και λειτουργίες»⁵. Άλλά «οί μεσημβρινοί δέν έχουν ύλική ή ανατομική υπόσταση και δέν αντιστοιχοϋν σε συγκεκρι-

μένη πορεία άγγειακού ή νευρικού στελέχους»⁵. Σύμφωνα με τό Άμερικανικό Έθνικό Συμβούλιο Έναντια σε Άπάτες ΄Υγείας (NCAHF) «ό βελονισμός άποτελεί αναπόδεικτη μορφή θεραπείας... ή θεωρία και ή πρακτική του βασίζονται σε πρωτόγονες και φανταστικές ιδέες για την ύγεια και την ασθένεια, οί όποίες καμιά σχέση δέν έχουν με την σύγχρονη επιστημονική γνώση... τά θεωρούμενα ως άποτελέσματα του βελονισμού πιθανώς όφείλονται σε συνδυασμό προσδοκίας, υποβολής, συντελεστικής έξαρτημένης μάθησης και άλλων ψυχολογικών μηχανισμών»⁷. Τό NCAHF έπισημαίνει μεταξύ άλλων και τά έξής⁸: αρχικά υπήρχαν 365 σημεία βελονισμού πού αντιστοιχοϋσαν στίς ήμέρες του έτους, αλλά ό αριθμός τους σταδιακά αύξηθηκε σε πάνω από 2000· ή ζωτική δύναμη τοί δέν έχει βάση στην ανθρώπινη φυσιολογία, οί μεσημβρινοί είναι ανύπαρκτοι και οί θέσεις τους δέν σχετίζονται με έξωτερικά όργανα άρα οϋτε με την ανατομία· τά σημεία βελονισμού είναι έπίσης υποθετικά⁹ και μάλιστα οί διάφοροι βελονιστικοί χάρτες δίνουν διαφορετικές θέσεις για τά σημεία βελονισμού· ό ώτοβελονισμός, ό όποιος βασίζεται στην αντίληψη ότι τό σώμα και τά όργανα απεικονίζονται στο αντί, έπίσης δέν αποδεικνύεται επιστημονικά¹⁰· από τά 46 ιατρικά περιοδικά πού εκδίδονται από τον Κινέζικο ΄Ιατρικό Σύλλογο οϋτε ένα δέν είναι άφιερωμένο στο βελονισμό· ή ανακούφιση των συμπτωμάτων δύσκολα άξιολογείται αντικειμενικά· ό χρόνιος πόνος είναι συχνά κυκλικός με περιόδους ύφεσης, ένω ό όξύς πόνος μειώνεται με τό χρόνο και χωρίς παρέμβαση· τό 30-35% του πόνου έλαττώνεται με την υποβολή ή τό φαινόμενο placebo και μόνο.

Ο ειδικός ήλεκτροφυσιολόγος, καθηγητής της ΄Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών, Γεώργιος Κωστόπουλος, διαβεβαιώνει ότι δέν ύφίσταται σύνδεση μεταξύ όρισμένων σημείων στο δέρμα όπου οί βελονιστές βάζουν τίς βελόνες και όργάνων του σώματος¹¹. Και ό

διδάκτωρ Ίατρικῆς Γεώργιος Ίεραπετριτάκης ἀποκαλύπτει τὴν προσωπικὴ του ἐμπειρία: «σπούδασα βελονισμό 5 χρόνια καὶ εἶδα τὴν ἀπάτη τοῦ θέματος»¹². Ἐπίσης ὁ Dr Charles Fager, ὁμότιμος πρόεδρος τοῦ Τμήματος Νευροχειρουργικῆς τῆς Lahey Κλινικῆς στὴ Μασαχουσέτη, τονίζει: «Δέν ὑπάρχει ἡ παραμικρότερη ἀπόδειξη πού νά δείχνει ὅτι ὁ βελονισμός ἐπιφέρει ὁποιαδήποτε ἀλλαγὴ στὴ λειτουργία τοῦ ὀργανισμοῦ... Ὁ βελονισμός εἶναι οὐσιαστικά μιὰ μορφή ἀπάτης καὶ θά ἔπρεπε νά εἶναι ἐκτός νόμου»¹³.

Τό αὐστραλιανό Συμβούλιο Ἐπιστήμης καὶ Ὑγείας βεβαιώνει ὅτι ὑπάρχει σημαντικὴ διαφορὰ ἀνάμεσα στους ἰσχυρισμούς τῶν βελονιστῶν καὶ τὰ πορίσματά της ἔρευνας κλινικῶν δοκιμῶν καὶ θεωρεῖ ὅτι οἱ ἀσθενεῖς πρέπει νά πληροφοροῦνται γιὰ τὴν ἀναπόδεικτη κατάσταση τοῦ βελονισμοῦ καὶ τὰ πιθανά δυσμενῆ ἀποτελέσματα του¹⁴.

Ἡ ἀμερικανικὴ «Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Ἐπιστημονικὴ Διερεύνηση Ὑπερφυσικῶν Φαινομένων» (CSICOP) ἔστειλε ὁμάδα μελέτης στὴν Κίνα, μέ σκοπὸ τὴ διερεύνηση μεθόδων τῆς Παραδοσιακῆς Κινέζικης Ίατρικῆς, ὅπως ὁ βελονισμός, ἡ μοξοθεραπεία, ἡ βοτανοθεραπεία, τὸ τσί-κούνγκ (qigong) κ.ἄ. Ἡ ἀποστολὴ παρατήρησε καὶ συζήτησε μέ θεραπευτὲς ΠΚΙ, εἶδε πῶς ἐξασκεῖται ἡ ΠΚΙ στὰ ἐπίσημα κέντρα τοῦ Πεκίνου, ἀλλὰ συμμετεῖχε καὶ στίς ἐργασίες τῆς «Κινέζικης Ἐνωσης Ἐπιστήμης καὶ Τεχνολογίας» (CAST), ἡ ὁποία πολεμᾷ τὴν ψευδοεπιστήμη στὴν Κίνα, καὶ στὴ συνέχεια δήλωσε στὴν ἀναφορὰ της ὅτι πολλές ἀπὸ τίς μεθόδους τῆς ΠΚΙ στηρίζονται στὴν ὁμοιοπαθητικὴ μαγεία, στὴ μαγεία ἐξ ἐπαφῆς¹⁵, στό μυστικισμό καὶ σέ μαγικούς τρόπους σκέψης πού «εἶναι ντροπὴ γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ κοινότητα στό σύνολό της»¹⁶. Τελικά τὸ συμπέρασμα τῶν ἐρευνητῶν ἦταν ὅτι «δέν ἐπείσθησαν πῶς ἡ ΠΚΙ ἔχει ἀποδείξει ἀντικειμενικά τούς ἰσχυρισμούς της ὅτι μπορεῖ νά θεραπεύσει συγκεκριμένες ἀσθένειες... δέν βρήκαμε καμιὰ ἀπόδειξη ὅτι ἡ ΠΚΙ εἶναι ἀποτελεσματικὴ ἐκεῖ ὅπου ἡ δυτικὴ Ίατρικὴ ἔχει ἀποτύχει... ἡ ΠΚΙ φαίνεται νά ἔχει ἕναν ρόλο παρόμοιο μέ αὐτόν τῆς χειροπρακτικῆς, τῆς ὁμοιοπαθητικῆς, τῆς φυσιοπαθητικῆς καὶ τοῦ θεραπευτικοῦ ἀγγίγματος, δηλαδή τῶν δικῶν μας δυτικῶν ψευδοε-

πιστημῶν»¹⁷.

Ἐπιπλέον, ὁ βελονισμός εἶναι θεμελιωμένος πάνω στὴν κινέζικη θρησκεία τοῦ Ταοϊσμοῦ καὶ τὴ θρησκευτικὴ διδασκαλία τῆς Κίνας γιὰ τὸ Γίν καὶ τὸ Γιάνγκ. Τὸ Γίν καὶ τὸ Γιάνγκ ἀποτελοῦν δυὸ ἀντίθετες ἀρχές, τὴν ἀρχὴ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, οἱ ὁποῖες δῆθεν ρυθμίζουν τὸ σύμπαν καὶ οἱ ὁποῖες πρέπει νά συνεργάζονται γιὰ νά ὑπάρχει ἰσορροπία, ὑγεία καὶ ἁρμονία στὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο. Σκοπὸς τοῦ βελονισμοῦ εἶναι νά ἐπαναφέρει σέ ἁρμονικὴ κατάσταση αὐτὲς τίς δυὸ θεϊκὲς δυνάμεις¹⁸, οἱ ὁποῖες πρέπει νά συνδυαστοῦν γιὰ νά δῶναι ἡ «ἀλήθεια», τὸ «Ἔνα», ἢ «Τάο». Τὸ πόσο ἀπέχει αὐτὸ ἀπὸ τὴ Χριστιανικὴ διδασκαλία πού λέει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἕνας, ὁ Θεὸς εἶναι μόνο καλὸς καὶ τὸ κακὸ δέν ἔχει ὑπόσταση, ἀφοῦ τὸ κακὸ εἶναι ἡ διαστρέβλωση τοῦ καλοῦ, εἶναι σαφές.

«Τὸ κλασικὸ μέχρι σήμερα κείμενο της θεωρίας καὶ τῆς πρακτικῆς τοῦ βελονισμοῦ, τὸ Nei-ching, εἶναι βασισμένο σέ ἀνατολικὲς θρησκευτικὲς θεωρίες πού ἀφοροῦν στὴ φύση τοῦ σύμπαντος. Ὅλη ἡ φύση καὶ τὸ σύμπαν (συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἀνθρώπου) ὑπάρχουν αἰωνίως ὡς δονήσεις μᾶς ἀπρόσωπης, διπολικῆς ἐνέργειας, πού ὀνομάζεται Γίν καὶ Γιάνγκ. Τὸ κλειδί της πνευματικῆς, διανοητικῆς καὶ σωματικῆς εὐημερίας σύμφωνα μέ αὐτόν τὸν Ταοϊστικὸ δυαλισμὸ εἶναι ἡ ἰσορροπία μεταξύ τῆς θετικῆς καὶ ἀρνητικῆς ὄψης αὐτῆς τῆς ἐνέργειας»¹⁹, τὴν ὁποία διαχειρίζονται οἱ βελονιστὲς (καὶ ἄλλοι «θεραπευτὲς»), ἀκόμα καὶ οἱ γιατροί-βελονιστὲς: «ψηλαφίστε τὸ σῶμα πού ἔχετε νά βελονίσετε, νοιώστε τὴν δόνησή του... μπορεῖ νά χρειαστεῖ νά προσφέρετε καὶ λίγη ἀπὸ τὴν δική σας ἐνέργεια, χωρὶς νά ἐξαντληθεῖ(!)... πρέπει στό ἄκρο τῆς βελόνας νά ἀφίχθεῖ ἡ ἐνέργεια τοῦ σώματος, τὸ TCHI (τσί), ἡ βιοενέργεια, γιὰ νά μπορέσει νά δράσει θεραπευτικά. Ἡ βελόνα πρέπει νά γίνεῖ ἀγωγὸς ἐνέργειας²⁰!»

Καλὰ θά πῶν κάποιος, τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ βελονισμός βασίζεται σέ κινέζικες θρησκευτικὲς θεωρίες, ὅπως αὐτὴ τοῦ Ταοϊσμοῦ καὶ τοῦ Γίν-Γιάνγκ, τί σχέση μπορεῖ νά ἔχει μέ ἐπιστημονες-ἰατρούς; Ἄπ' ὅ,τι φαίνεται ἔχει. Ἄν προσέξει κανεὶς τὸ πρόγραμμα ἐκπαίδευσης ἰατρῶν στό βελονισμό, θά δεῖ ὅτι κριθῆκε ἀνα-

γκαίο οι γιατροί που είναι υποψήφιοι βελονιστές να διδάσκονται και μαθήματα όπως τό Τάο, ή θεωρία Γίν-Γιάνγκ και διάφορες άλλες φιλοσοφίες²¹, πράγμα που αποδεικνύει σαφέστατα ότι ο βελονισμός δεν μπορεί να αποκοπεί από το θρησκευτικό του υπόβαθρο. Κι αυτό γιατί οι κινέζικες θρησκευτικές αντιλήψεις βρίσκονται σπόν πυρήνα του²².

Μάλιστα ο Έλβετός Ιατρός Samuel Pfeifer επισημαίνει ότι η θεραπεία ασθενών με βελόνες «επαναφέρει στους παλαιότερους γιατρούς, πιθανόν στους πνευματιστές σαμάνους. Αυτοί έκαναν τελετουργικά παρόμοια με αυτά που βρίσκουμε σήμερα στις λατρείες δουντού, που επιχειρούν να εκδιώξουν πονηρά πνεύματα μπήγοντας βελόνες στό σώμα»²³. «Η πνοή δηλαδή που εμφύσησε ο Θεός στόν άνθρωπο καταντά «μιά ενέργεια που χειραγωγείται από τους σαμάνους, από τίς βελόνες του βελονισμού κτλ»²⁴.

6. Έ ευθύνη μας

Συνοψίζοντας, θά πρέπει νά τονισθεϊ ότι παρ' όλη τή συστηματική προσπάθεια έπιβολής τους, οι έναλλακτικές μέθοδοι δέν μπορούν νά σταθοϋν ούτε από έπιστημονική ούτε από θεολογική σκοπιά.

Δέν ξέρω τί προεκτάσεις μπορεί νά έχουν τά λόγια του Dave Hunt «Η νέα παγκόσμια θρησκεία του Άντιχρίστου θά θεωρηθεϊ έπιστημονική»²⁵, ξέρω όμως τί λέει η Γραφή: «Προσέχετε μήπως σās έξαπατήσει κανείς μέ τήν ψευδοφιλοσοφία και τήν άδειανή από ώφέλιμο περιεχόμενο άπάτη, που στηρίζεται όχι σε θεία αποκάλυψη, αλλά στην παράδοση των ανθρώπων και είναι φτιαγμένη σύμφωνα μέ τή στοιχειώδη και παιδαριώδη θρησκευτική διδασκαλία του πλανωμένου κόσμου και όχι σύμφωνα προς τήν διδασκαλία του Χριστού»²⁶.

Τό όποιο σημαίνει ότι αν οι Χριστιανοί μάθουν ότι υπάρχει μεταφυσική σίς ρίξες κάποιου πράγματος, αν μάθουν ότι κάτι έχει ύποπτη πνευματική προέλευση και επιμένουν νά τό χρησιμοποιοϋν ή νά τό προβάλλουν, τότε έχασαν τήν έλευθερία του καθαροϋ νοϋ και είναι όχι μόνο άνίκανοι νά αντισταθοϋν αλλά και έτοιμοι νά δεχθοϋν όποιον όλοκληρωτισμό θελήσει νά τους έπιβληθεϊ, χωρίς καν νά διακό-

ψουν τόν ύπνο τους. Τό άπευχόμαστε.

Παραπομπές

1. Dr Le Kim, Wei-chi, «Health Consciousness», Φεβρουάριος 1989, X:1
2. <http://www.quackwatch.org/01QuackeryRelatedTopics/acu.html>
3. <http://altmed.flash.gr/enc/acupuncture/topic/?id=12>
4. http://www.holisticonline.com/shiatsu/hol-shiatsu_intr.htm
5. Carroll R.T., ένθ' άνωτ., σελ. 5.
6. <http://www.quackwatch.org/01QuackeryRelatedTopics/acu.html>
7. <http://altmed.flash.gr/enc/acupuncture/topic/?id=71>
8. <http://www.ncahf.org/pp/acu.html>
9. ένθ' άνωτ.
10. Τα σημεία του βελονισμού διαφέρουν από σχολή σε σχολή. Οί βελονιστές διαφωνοϋν ως προς τά «σωστά» σημεία.
11. Παρόμοιες αντιλήψεις ότι ένα μέρος του σώματος είναι χάρτης έσωτερικών όργάνων συναντοϋμε και στην ιριδολογία (ή ιριδα του ματιου είναι ο χάρτης) και στην ρεφλεξολογία (τό πέλμα του ποδιου είναι ο χάρτης) (*Κυριακάτικη Έλευθεροτυπία*, 4/5/2003).
12. Στην έκπομπή «Ντέρμπι» του Π. Παναγιωτόπουλου, στό τηλεοπτικό κανάλι Extra, Ίούνιος 2001.
13. <http://www.bloomington.in.us/~1gthscac/ocultism.nam.htm>
14. <http://www.skeptics.com/au/journal/acufacts.htm>
15. <http://www.csicop.org/si/9607/china.html>
16. <http://www.csicop.org/si/9609/china.html>
17. ένθ' άνωτ.
18. Άρχιμ. Τσιάκκα Χριστοφόρου ένθ' άνωτ., σελ. 146-147.
19. www.watchman.org/profile.acupro.htm
20. <http://users.med.auth.gr/~karanik/greek/velonesg.htm>
21. <http://users.med.auth.gr/~karanik/greek/commmerc/school.program.htm>
22. www.watchman.org/profile.acupro.htm
23. ένθ' άνωτ.
24. www.pawcreek.org/articles/endtimes/AlternativeMedicine.htm
25. <http://www.crossroad.to/articles2/sorcery.htm>
26. Κολ. 2, 8

ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΔΙΔΑΧΗ

Ἡ στάση τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Παΐσιου ἐναντι τοῦ οἰκουμενισμοῦ καί τῶν μονοφυσιτῶν

Ἀπό τό Στόμιο* εἶδαμε τόν Γέροντα σφοδρό πολέμο τῶν αἱρέσεων. Στά θέματα τῆς πίστεως ἦταν ἀκριδῆς καί ἀσυγκατάβατος.

Εἶχε μεγάλη ὀρθόδοξη εὐαισθησία, γι' αὐτό δέν δεχόταν συμπροσευχές καί κοινωνία μέ πρόσωπα μή ὀρθόδοξα. Τόνιζε: «Γιά νά συμπροσευχηθοῦμε μέ κάποιον, πρέπει νά συμφωνοῦμε στήν πίστη». Διέκοπτε τίς σχέσεις του ἢ ἀπέφευγε νά δῆ κληρικούς πού συμμετείχαν σέ κοινές προσευχές μέ ἕτεροδόξους. Τά «μυστήρια» τῶν ἕτεροδόξων δέν τά ἀναγνώριζε καί συμβούλευε οἱ προσερχόμενοι στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, νά κατηχοῦνται καλά πρὶν βαπτισθoῦν.

Καταπολέμησε τόν οἰκουμενισμό καί μιλοῦσε γιά τό μεγαλεῖο καί τήν μοναδικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας, τήν πληροφορία του ἀρνούμενος ἀπό τήν ἐν καρδίᾳ του θεία χάρι. Ὁ βίος του ἀποδείκνυε τήν ὑπεροχή τῆς Ὁρθοδοξίας.

Γιά ἓνα διάστημα εἶχε διακόψει μαζί μέ ὅλο σχεδόν τό ὑπόλοιπο Ἅγιον Ὄρος, τό μνημόσυνο τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα γιά τά ἐπικίνδυνα ἀνοίγματα του πρὸς τούς Ρωμαιοκαθολικούς. Ἀλλά τό ἔκανε μέ πόνο: «Κάνω προσευχή», εἶπε σέ κάποιον, «γιά νά κόβῃ ὁ Θεός μέρος ἀπό μένα καί νά τίς δίνη στόν πατριάρχη Ἀθηναγόρα, γιά νά ὀλοκληρώσῃ τήν μετάνοιά του».

Γιά τούς Ἀντιχαλκηδόνιους (μονοφυσίτες) εἶπε: «Αὐτοί δέν λένε ὅτι δέν κατάλαβαν τούς ἁγίους Πατέρες, ἀλλ' ὅτι οἱ ἅγιοι Πατέρες δέν τούς κατάλαβαν. Δηλαδή σάν νά ἔχουν αὐτοί δίκαιο καί τούς παρεξηγήσανε». Χαρακτήρισε ὡς βλασφημία κατά τῶν ἁγίων Πατέρων τήν προτεινόμενη κάθαρση τῶν Λειτουργικῶν διβλίων ἀπό τόν χαρακτηρισμό τοῦ αἰρετικοῦ γιά τόν Διόσκορο καί Σεβῆρο. Εἶπε: «Τόσοι ἅγιοι Πατέρες πού εἶχαν θεῖο φωτισμό καί ἦταν σύγχρονοι δέν τούς κατάλαβαν καί τούς παρεξήγησαν καί ἐρχόμαστε ἐμεῖς μετά ἀπό τόσους αἰῶνες νά διορθώσουμε τούς ἁγίους Πατέρες; Ἀλλά καί τό θαῦμα τῆς ἁγίας Εὐφημίας δέν τό ὑπολογίζουμε; Καί αὐτή παρεξήγησε τόν τόμο τῶν αἰρετικῶν;».

Χωρίς νά ἐπιδιώκῃ νά φαίνεται ὁμολογητής, μέ τόν τρόπο του, ἀντιδρούσε, μιλοῦσε καί ἔγγραφε σέ ἐκκλησιαστικά πρόσωπα. «Ἡ Ἐκκλησία», ἔλεγε «δέν εἶναι καράβι τοῦ κάθε ἐπισκόπου νά κάνῃ ὅ,τι θέλει». Οἱ ἀντιδράσεις του αὐτές συνωδεύονταν ἀπό πολλή προσευχή καί ἀγάπη γιά τήν Ἐκκλησία, ἀλλά καί γιά τούς παρεκτρεπομένους, καί προϋπέθεταν ἀπάθεια, διάκριση καί ἄνωθεν φωτισμό.

(Ἀπό τό βιβλίο τοῦ Ἱερομονάχου Ἰσαάκ Βίος Γέροντος Παΐσιου τοῦ Ἁγιορείτου, Ἅγιον Ὄρος 2004, σσ. 690-691)

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΤΑΥΡΙΑΝΙΔΗ, Θερησκευτική ἐλευθερία καί Εὐρώπη, Ἔκδοση «Πρωτοβουλία Γονέων Βορείου Ἑλλάδος», Βιβλιοπωλεῖο «Νεκτάριος Παναγόπουλος» τηλ. καί τηλεομ. 210 3224819, σελίδες 392

Ὁ κ. Νικόλαος Σταυριανίδης εἶναι Πρωτοδίκης Διοικητικῶν Δικαστηρίων μέ μεταπτυχιακούς τίτλους στό Δημόσιο Δίκαιο καί στή Φιλοσοφία τοῦ Δικαίου.

Εἶναι γνωστός ἤδη ἀπό τά βιβλία του

* Σημ «Π»: Ἐννοεῖ τήν Ἱερά Μονή Στομίου Κονίτσης, ὅπου ὁ μακαριστός Γέρον Παΐσιος ἀγωνίσθηκε πνευματικά κατά τά ἔτη 1958 ἕως 1962.

Θρησκευτική ἐλευθερία, Ἀπάντηση σέ ἀντροθόδοξες θέσεις, (Ἀθήνα, 1996) καί Θεοσοφία καί Νέα Ἐποχή, Ἀντίχριστη Ἰδεολογία παγκοσμίου ναζισμού, (Ἀθήνα 1997).

Τό βιβλίο του πού παρουσιάζουμε ἐδῶ εἶναι τρόπον τινά συνέχεια τοῦ προαναφερθέντος πρώτου του ἔργου *Θρησκευτική ἐλευθερία* καί ἀποτελεῖ συνεισφορά στήν οὐσιαστική ὑπεράσπιση τῆς πραγματικῆς Θρησκευτικῆς Ἐλευθερίας καί τῶν πραγματικῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Τόν τόμο *Θρησκευτική Ἐλευθερία καί Εὐρώπη*, πού ἀποτελεῖται ἀπό 392 σελίδες μεγάλου μεγέθους, ἐξέδωσε ἡ «Πρωτοβουλία Γονέων Βορείου Ἑλλάδος», πού δραστηριοποιεῖται ἐδῶ καί δέκα χρόνια στόν τομέα τῆς παροχῆς βοήθειας στά θύματα τῶν συγχρόνων κυρίως αἰρέσεων ἢ σεκτῶν καί στόν τομέα τῆς παροχῆς ἐνημερώσεως σέ ἐπισήμους φορεῖς καί στό κοινό γιά τήν ἐπικινδυνότητα τῶν σεκτῶν καί τούς τρόπους ἀντιμετωπίσεώς των.

Ὁ συγγραφεύς ἤδη ἀπό τήν Εἰσαγωγή τοῦ βιβλίου ὑποστηρίζει ὅτι στήν Εὐρωπαϊκή Ἔνωση «Μᾶς ἀλλάζουνε τήν πίστη μέ δόλωμα τήν ἐλευθερία». Αὐτό τεκμηριώνεται μέ κείμενα διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν φορέων καί ὀργανισμῶν πού παρατίθενται πλούσια σέ ὅλη τήν ἔκταση τοῦ βιβλίου. Παραθέτουμε χαρακτηριστικό ἀπόσπασμα ἀπό τήν Εἰσαγωγή:

“Ὅταν συνετάσσετο ἡ Εὐρωπαϊκή Σύμβασις προστασίας τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), ἡ ὁποία εἶναι γνωστή καί ὡς Σύμβαση τῆς Ρώμης, κανένα ἀπό τά κράτη πού τήν υπέγραψαν δέν πίστευε ὅτι ἡ ἐννομη τάξη του ἢ ἡ κοινωνία του παρουσίαζαν ἄξιες λόγου παραδιάσεις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Τόσο, ὥστε ὀρισμένοι ἀποροῦσαν, ποιός λόγος ὑπῆρχε νά συσταθῆ ἓνα Δικαστήριο προστασίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου στή δημοκρατική Εὐρώπη.

Ἐν τέλει, συνεστήθη τό Δικαστήριο αὐτό

(Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων – Ε.Δ.Α.Δ.), προκειμένου νά ἀκτινοβολήσῃ ὁ (δυτικό-) Εὐρωπαϊκός πολιτισμός σέ ὅλον τόν κόσμον καί ιδίως στίς κομμουνιστικές χῶρες.

Κανείς δέν ὑποπτευόταν ὅμως ὅτι ὑπῆρχε τό ἐνδεχόμενο τό Δικαστήριο αὐτό νά καταστῆ ἐργαλεῖο μιᾶς παγκοσμιοποιημένης οικονομίας τῆς ἀγορᾶς πού θά ἐπιχειροῦσε σιγά-σιγά, μέ τήν νομολογία του, νά ἀλλάξῃ τήν πίστη σέ ὅλους τούς λαούς τῆς Εὐρώπης, κυριολεκτικά. Πράγματι, σήμερα τό Ε.Δ.Α.Δ., λόγῳ τοῦ ὅτι εἶναι ἓνα διεθνές πολιτικό καί ὄχι ἓνα διεθνές δικαστικό ὄργανο (παρά τό ὄνομά του ὡς «Δικαστηρίου») ἀκολουθεῖ τίς πολιτικές ἐξελίξεις στόν τομέα τῆς πολιτικῆς ἰδεολογίας, καί συνεπῶς προωθεῖ τόν λεγόμενο «θρησκευτικό πλουραλισμό», ὁ ὁποῖος συνιστᾷ, ὅταν ἐφαρμοσθῆ μέ ἀπόλυτη συνέπεια, ἓνα ὀλοκληρωτικό κατασκεύασμα μέ ἔνδυμα δημοκρατίας καί μέ προσωπεῖο ἐλευθερίας.

Μέ ἀπλά λόγια, ἡ νομολογία τοῦ Ε.Δ.Α.Δ. σέ θέματα θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, παρά τίς καλές προθέσεις τῶν ἰδρυτῶν του, καί παρά ὀρισμένες καλές ἀποφάσεις του, ἀποτελεῖ σήμερα κίνδυνο γιά τίς ἱστορικῶς ὀρθόδοξες χριστιανικές χῶρες, ἀλλά καί γενικά γιά χῶρες στίς ὁποῖες ἡ πίστις ἀποτελεῖ τήν σπουδαιότερη συνιστώσα τῆς ὑπάρξεως κοινωνίας. Καθ’ ὅσον ἡ νομολογία τοῦ Ε.Δ.Α.Δ. φαίνεται μέχρι σήμερα νά ἐναρμονίζεται μέ μία ἀντίληψη πανθρησκειακή καί πανσεκτική, ἡ ὁποία ἔχει ἐπικρατήσῃ στό χωνευτήρι θρησκειῶν («melting pot») τῶν Η.Π.Α. Πρόκειται γιά τήν πολιτικο-θρησκευτική ἰδεολογία τοῦ «θρησκευτικοῦ πλουραλισμοῦ». Ἡ ἰδεολογία ὅμως αὐτή, ἀποτελεῖ δημόσιο κίνδυνο γιά κάθε Εὐρωπαϊκή χώρα πού σέβεται τόν ἑαυτό της, τήν ἱστορία της, καί δέν θέλει νά μετατραπῆ σέ ἓνα χωνευτήρι «διαφορετικότητων» σέ θεμελιακά θέματα, ἀλλά προτιμᾷ τόν σεβασμό τοῦ συγκεκριμένου ἀνθρώπου καί τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεώς του.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ & ΣΧΟΛΙΑ

Διορθόδοξο Θεολογικό Συνέδριο περί Οικουμενισμού

Τό Τμήμα Ποιμαντικής καί Κοινωνικής Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) καί ἡ «Ἐταιρεία Ὁρθοδόξων Σπουδῶν» συνδιοργανώνουν ἀπό 20 ἕως 24 Σεπτεμβρίου 2004 Διορθόδοξο Θεολογικό Συνέδριο μέ θέμα: «Οἰκουμενισμός. Γένεση – Προσδοκίες – Διαψεύσεις». Τό Συνέδριο θά πραγματοποιηθεῖ στήν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Α.Π.Θ. Ἡ παρουσία ὄλων —κλήρου καί λαοῦ— εἶναι ὄχι μόνον ἐπιθυμητή ἀλλά καί ἀπαραίτητη.

Παραθέτουμε κατωτέρω τούς εἰσηγητές καί τά θέματα τοῦ Συνεδρίου, σημειώνοντας ὅτι οἱ πρωινές Συνεδρίες ἀρχίζουν στίς 9 π.μ. ἐνῶ οἱ ἀπογευματινές στίς 5.30 μ.μ.

Δευτέρα 20 Σεπτεμβρίου, ἀπόγευμα

17.30 Ἐναρκτήρια τελετή

Στή συνέχεια:

Ἀρχιμ. **ΙΩΣΗΦ**, Καθηγούμενος Ἱ.Μ. Ξηροποτάμου, *Ἀπό τίς ἐνωτικές προσπάθειες μετά τόν 11ο αἰ. στόν σύγχρονο οἰκουμενισμό (Εἰσαγωγική ὁμιλία)*

Μητροπ. Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου κ. **ΙΕΡΟΘΕΟΣ**, *Ἁ Οἰκουμενισμός ἐν τῇ πράξει*

Ἀρχιμ. **ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΣΑΡΑΝΤΟΣ**, Καθηγητής Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, *Οἰκουμενισμός καί ἐκκοσμίκευση*

ΔΕΣΠΩ ΑΘ. ΛΙΑΛΙΟΥ, Πρόεδρος Τμήματος Ποιμαντικῆς καί Κοινωνικῆς Θεολογίας ΑΠΘ, *Προϋποθέσεις τῶν διαχριστιανικῶν διαλόγων*

Τρίτη 21 Σεπτεμβρίου, Πρωί

Ἐπίσκοπος Γκάνας κ. **ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ**, *Ἡ Ὁρθόδοξος Ἱεραποστολή σέ διαθρησκιακό καί διαχριστιανικό περιβάλλον*

Πρωτοπρ. **ΚΩΝ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ**, *Οἰκουμενισμός καί Ἱεραποστολή*

Μοναχός **ΑΡΣΕΝΙΟΣ ΒΛΙΑΓΚΟΦΤΗΣ**, Δρ Θ. – Πτ. Φ., *Οἰκουμενισμός καί Νέα Ἐποχή. Διαθρησκιακές συναντήσεις καί διάλογοι*

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΡΝΑΡΑΚΗΣ, Ὁμότιμος Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου

οῦ Ἀθηνῶν, *Ψυχολογία τῶν οἰκουμενιστικῶν ἀνοιγμάτων*

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ, Λέκτωρ Θεολογικῆς Σχολῆς ΑΠΘ, *Ἡ Κοινωνιολογία τῆς Οἰκουμενιστικῆς Κινήσεως*

ΔΑΦΝΗ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ, Ἱστορικός – Ἐρευνήτρια, *Φονταμενταλιστικά στοιχεῖα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ*

Γέροντων **ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΜΠΙΛΑΛΗΣ**, Θεολόγος – Φιλολόγος, *Οἰκουμενισμός καί ἀλλαγὴ τοῦ Πασχαλίου*

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΩΤΗΡΧΟΣ, Δημοσιογράφος – Συγγραφεύς, *Ἁ Οἰκουμενισμός παραποιεῖ τήν εἰκόνα τοῦ Θεανθρώπου*

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΒΑΡΝΟΣ, Καθηγητής Πανεπιστημίου, *Ἁ Φώτης Κόντογλου ἔναντι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ*

Πρωτοπρ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ COMMAN**, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου, *Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας καί ὁ Οἰκουμενισμός*

Τρίτη 21 Σεπτεμβρίου, Ἀπόγευμα

Ἐπίσκοπος Ράσκα καί Πριζρένης, κ. **ΑΡΤΕΜΙΟΣ ΡΑΝΤΟΣΑΒΛΙΕΒΙΤΣ** *Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σερβίας ἔναντι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ*

Πρωτοπρ. **ΖΟΥΡΑΜΠ ΑΝΤΑΤΖΕ**, *Ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ἔναντι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ*

Πρωτοπρ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ**, Κοσμήτωρ Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί Οἰκουμενισμός*

Ἱερομόναχος **ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ** – Ἱεροδιάκονος **ΛΕΟΝΤΙΟΣ**, Ἱ. Μονή Ἀρχαγγέλων Νεάμτσ, *Ρουμανικός Οἰκουμενισμός: Μία πρόκληση γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας*

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΙΡΟΝΟΒΙΤΣ, Καθηγητής Τμήματος Ὁρθοδόξου Θεολογίας Πανεπιστημίου Μπιαλίστοκ, *Ἡ Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἔναντι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ*

Τετάρτη 22 Σεπτεμβρίου, Πρωί

Ἀρχιμ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ**, Γραμματεὺς Ἱερᾶς Συνόδου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, *Τό Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καί ἡ Οἰκουμενική Κίνηση*

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΤΣΙΑΚΚΑΣ, M.A. Theology U.K., Γραμμ. Συνοδ. Ἐπιτροπῆς Ἐκκλησίας Κύπρου ἐπὶ τῶν αἰρέσεων, *Οἰκουμενικὴ κίνηση. Ποιμαντικές ἐπιπτώσεις. Κυπριακὴ πραγματικότητα*

Γέρον ΛΟΥΚΑΣ ΦΙΛΟΘΕΪΤΗΣ, Ἔργον Ὁρος καὶ Οἰκουμενισμός

Πρωτοπρ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Θεολόγος – Νομικός, Ἡ στάση τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας ἔναντι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΕΛΙΣΤΣΕΦ, Μέλος τῆς Ρωσικῆς Ἱστορικῆς Ἐταιρείας καὶ Ὁρθόδοξος δημοσιογράφος, Ἡ Ρωσικὴ Ὁρθοδοξία καὶ ἡ ψευδορθοδοξία στὴ σύγχρονη Ρωσία

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ, Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ΑΠΘ, Ἡ στάση τῶν ἱερῶν κανόνων ἔναντι τῶν αἰρέσεων

Ἐπίσκ. Ροδοστόλου κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Σκιαγραφία τοῦ Παπισμοῦ

Ἄρχιμ. ΜΑΞΙΜΟΣ ΚΥΡΙΤΣΗΣ, Καθηγούμενος Ἱερῶς Μονῆς Ἁγίου Διονυσίου Ὀλύμπου, Ἡ ἐγκυρότης τῶν «Μυστηρίων» Παπικῶν καὶ Προτεσταντῶν

Πρεσβύτερος ΠΕΤΡΟΣ HEERS, Ἐπιδράσεις τῆς Β' Βατικανείου σὲ ὀρθόδοξους θεολόγους στό θέμα τοῦ Βαπτίσματος

Πέμπτη 23 Σεπτεμβρίου, Πρωί

Πρωτοπρ. ΛΑΜΠΡΟΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Θεολόγος – Νομικός, Ἡ συμπροσευχή μέ τούς ἕτεροδόξους (κανονικὴ θεώρηση)

Πρεσβύτ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΑΓΑΘΩΝΟΣ, Δρ Θ., Ἡ συμπροσευχή μέ τούς ἕτεροδόξους (θεολογικὴ καὶ λειτουργικὴ θεώρηση)

Ἄρχιμ. ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ ΚΟΤΣΩΝΗΣ, Ἡ στάση τῶν Κολλυβάδων ἔναντι τῶν ἕτεροδόξων

Ἄρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΜΠΑΡΟΥΣΗΣ, Καθηγούμενος Ἱ. Μονῆς Παναγίας Χρυσοποδαριτίσσης, Ἡ Λειτουργικὴ Κίνηση καὶ ὁ Οἰκουμενισμός

Ἱερομόν. ΑΛΕΞΙΟΣ ΚΑΡΑΚΑΛΗΝΟΣ (TRADER), Ἐπιστροφές ἕτεροδόξων στὴν Ὁρθοδοξία

ΣΟΥΛΤΑΝΑ Δ. ΛΑΜΠΡΟΥ, Δρ Θ. – Ε.Ε.ΔΙ.Π. II Θεολογικῆς Σχολῆς ΑΠΘ, Ἡ χρῆση τῶν Πατέρων στὸν οἰκουμενικὸ διάλογο

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ, Θεολόγος, Ὁ Ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός ὡς πρότυπο γιὰ τὸν σημερινὸ θεολογικὸ διάλογο μέ τὴ Δύση

ANNA Σ. ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ, Δρ Θ. – Ε.Ε.ΔΙ.Π. II Θεολογικῆς Σχολῆς ΑΠΘ, *Εὐγένιος Βούλγαρις καὶ Παπισμός*

Πέμπτη 23 Σεπτεμβρίου, Ἀπόγευμα

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Ὁμότιμος Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ΑΠΘ, Ὁ διάλογος μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς. Νεώτερες ἐξελίξεις σχετικῶς μέ τὴν Οὐνία

Ἱερομόναχος ΝΕΙΛΟΣ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΣ, Καθηγητῆς Νομικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Μεγάλης Ἑλλάδος, Katanzaro Καλαβρίας, Παπισμός καὶ Οἰκουμενισμός

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Δρ Θ. – Ἐκπαιδευτικός, Ὁ διάλογος μέ τούς Ἀντιχαλκηδονίους

JEAN-CLAUDE LARCHET, Καθηγητῆς Φιλοσοφίας, Ὁ διάλογος μέ τούς Ἀντιχαλκηδονίους. Προβλήματα καὶ ἐπιτεύγματα.

Πρωτοπρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΑΓΑΣ, Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Τιμίου Σταυροῦ Βοστώνης, Ὁ διάλογος μέ τούς Προτεστάντες· Λουθηρανούς, Ἀγγλικανούς, Μετερρουμενισμούς

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΛΙΑΝΤΑΣ, ὑπ. Δρ Θ., Ὁ διάλογος μέ τούς Παλαιοκαθολικούς

Παρασκευή 24 Σεπτεμβρίου, Πρωί

RADU PREDĂ, Δρ Θ., Λέκτωρ Θεολογικῆς Σχολῆς Κλουζ–Ναπόκα Ρουμανίας, Οὐνία. Ἐκκλησιαστικὴ πραγματικότητα καὶ ἐκκλησιολογικὸ δῆλημα

ΙΒΑΝ ΝΤΙΑΤΣΕΝΚΟ, Καθηγητῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς «Κλίμαξ» Ντιεπροπετρόβσκ, Τὸ πρόβλημα τῆς Οὐνίας στὴν Οὐκρανία

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΣΑΣ, Δρ Θ. – Ἐκπαιδευτικός, Ἡ ἐπιβολὴ τῆς Οὐνίας στὴ Νότιο Ἰταλία

Πρεσβύτ. ΧΡΙΣΤΟΣ ΦΙΛΙΩΤΗΣ, Δρ Θ. – Dr D., Σύγχρονη κατάσταση τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας

Μητροπ. Βελεσσῶν καὶ Παραβαρδαρείου κ. ΙΩΑΝΝΗΣ, Τὸ σχίσμα τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκκλησίας» καὶ ἡ σχέση τῶν σχισματικῶν μέ τὸ Βατικανό

Μητροπ. Μαυροβουνίου καὶ Παραθαλασσίας κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ ΡΑΝΤΟΒΙΤΣ, Ὁρθόδοξη θεώρηση τοῦ Κώδικος Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τίς Ἀνατολικές Ἐκκλησίες

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΕΛΕΓΓΙΔΗΣ, Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ΑΠΘ, Ἡ θεολογικὴ ταυτότητα τοῦ Προτεσταντισμοῦ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΕΤΑΛΛΙΔΗΣ, Δρ Θ., *Ἡ ἐπισημη διορθόδοξη στάση ἔναντι τοῦ Π.Σ.Ε.*

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΙΒΑΝΟΣ, Πρόεδρος Ὁρθοδόξου Ἀδελφότητος «Ἅγιος Ἀθανάσιος» Μόντρεαλ Καναδά, *Ἐμπόδια στόν διάλογο μέ τόν Προτεσταντισμό: Ἱερωσύνη γυναικῶν, γάμοι καί χειροτονίες ὁμοφυλοφίλων*

Παρασκευή 24 Σεπτεμβρίου, Ἀπόγευμα

Πρεσβύτ. ΙΩΑΝΝΗΣ REEVES, *Οἱ συνέπειες τῆς Ὁρθοδόξου συμμετοχῆς στήν Οἰκουμενική κίνηση γιά τήν Ὁρθόδοξο μαρτυρία πρός τήν ἑτερόδοξο Δύση*

Ἐπίσκοπος πρ. Ζαχουμίου καί Ἐρζεγοβίνης κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΕΦΤΙΤΣ, *Οἰκουμενισμός καί Οἰκουμενικότητα*

Γέρον ΜΩΥΣΗΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ, *Ἀγάπη καί ἀλήθεια στόν Οἰκουμενικό Διάλογο*

Πρωτοπρεσβ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΗΣΗΣ, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς ΑΠΘ, *Δικαιολογεῖται ἡ συμμετοχή τῶν Ὁρθοδόξων στό Π.Σ.Ε.;*

Πορίσματα Συνεδρίου

Σημ.: Παρελήφθησαν χάριν συντομίας οἱ Συζητήσεις καί τά Διαλείμματα.

Τό Ἰσλαμικό Κέντρο στήν Παιανία

Ἡ ὑπόθεση τῆς ἀνεγέρσεως στήν Παιανία Ἰσλαμικοῦ Κέντρου ἔδειξε φανερά ὅτι πίσω ἀπό τήν πλάτη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ παίζονται στό ὄνομα τῆς θρησκευτικῆς ἀνοχῆς καί τῆς περιφνημῆς πολυπολιτισμικότητας ἐπικίνδυνα παιχνίδια.

Τά πράγματα εἶναι ἀπλᾶ καί ξεκάθαρα:

1. Ἡ τοπική κοινωνία δέν θέλει τό τζαμί – Ἰσλαμικό Κέντρο. Ποῦ εἶναι λοιπόν ὁ σεβασμός πρός τίς δημοκρατικές διαδικασίες, γιά τίς ὁποῖες κόπτονται οἱ ἐν Ἑλλάδι «προοδευτικοί» ὑπέρμαχοι τοῦ τεμένους;

2. Οἱ ἴδιοι οἱ μουσουλμάνοι ὁμολογοῦν ὅτι ἡ ἐπιλεγείσα περιοχὴ δέν τοὺς ἐξυπηρετεῖ καθόλου, ἀφοῦ στήν Παιανία δέν ὑπάρχουν μουσουλμάνοι. Συνεπῶς θά πρέπει νά κάνουν κάθε μέρα ταξίδι δύο-τριῶν ὡρῶν γιά νά πάνε ἀπό ἄλλες περιοχές τῆς Ἀττικῆς, ὅπου ζοῦν, στήν Παιανία. Ἄρα, οὔτε τοὺς ἴδιους τοὺς μουσουλμάνους σέβονται, γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν ὁποίων —ὑποτίθεται— ὅτι κάνουν τό τέμενος.

3. Μία ἀπό τίς σαουδαραβικές ὀργανώσεις πού θά χρηματοδοτοῦσαν τό τζαμί – Ἰσλαμικό Κέντρο ἐκατηγορήθη προσφάτως ἀπό τοὺς Ἀμερικανούς ὅτι συνεργάζεται μέ τήν διαβόητη Ἄλ Κάιντα τοῦ Ὁσάμα Μπίν Λάντεν.

Καί μόνο αὐτό τό γεγονός θά ἀρκοῦσε, ὥστε μία κυβέρνηση, πού σέβεται τόν ἑαυτό της καί τά ἔθνη συμφέροντα, νά παγώσει κάθε σχετική συζήτηση περί ἀνεγέρσεως.

Ἡ ἐμπειρία ἀπό τά Ἰσλαμικά Κέντρα στήν Εὐρώπη, πού ἔχουν ἐξελιχθεῖ σέ ἐκτροφεῖα τρομοκρατῶν (βλ. σχετική εἰδησιογραφία στήν ἐφημερίδα *Ἐλεύθερος Τύπος*, 20.9.2003), δέν μᾶς διδάσκει;

4. Ἡ περιοχὴ τῶν σαράντα στρεμμάτων, ὅπου θέλουν νά ἀνεγείρουν τό τέμενος, εἶναι χαρακτηρισμένη ὡς δασική ἔκταση. Γιά νά τήν ἀποχαρακτηρίσουν, αὐτοὶ πού ψήφισαν στή Βουλὴ τόν νόμο 2833/2000 γιά τήν ἀνέγερση τοῦ τεμένους, ἐπικαλοῦνται λόγους ἔθνικοῦ συμφέροντος!

5. Ἐδῶ ὑπάρχει σκανδαλωδῶς εὐνοϊκὴ μεταχείριση τῶν μουσουλμάνων ἔναντι τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν ἀλλά καί κάθε ἄλλης γνωστῆς θρησκείας, μέ τήν νομικὴ ἔννοια τοῦ ὄρου. Σημειωτέον ὅτι ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν μουσουλμάνων στό λεκανοπέδιο Ἀττικῆς δέν εἶναι κἂν Ἑλληνες πολίτες. Γιατί δέν ἀνεγείρει καί γιά μᾶς ἡ Πολιτεία ναοὺς καί πολιτιστικά κέντρα, ὅπως θέλει νά κάνει γιά τοὺς μουσουλμάνους; Γιά τήν ἀνέγερση ναῶν καί εὐκτηρίων οἰκῶν ὁποιασδήποτε γνωστῆς θρησκείας —καί τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας— στήν Ἑλλάδα, πρέπει νά τηρεῖται συγκεκριμένη διαδικασία, βάσει τῆς νομοθεσίας πού ἰσχύει. Δηλαδή, νά ὑπάρχει αἴτημα συγκεκριμένου ἀριθμοῦ Ἑλλήνων πολιτῶν πρός τό ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων γιά τήν ἀνέγερση ναοῦ. Τό αἴτημα αὐτό γιά νά ἐγκριθεῖ θά πρέπει νά τηροῦνται ὀρισμένες προϋποθέσεις, ὅπως: Νά εἶναι οἱ αἰτοῦντες κάτοικοι τῆς περιοχῆς ὅπου ζητοῦν νά ἀνεγερθεῖ ὁ ναός, νά μὴν ἀσκεῖ ἡ θρησκεία αὐτὴ προσηλυτισμό, νά μὴν ἐρχεται σέ ἀντίθεση μέ τά χρηστά ἤθη, τὴ δημόσια τάξη καί τήν ἔθνικὴ ἀσφάλεια, κ.ἄ.

Στήν περίπτωση ὅμως τοῦ τεμένους τῆς Παιανίας τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δέν ἐτηρήθη.

6. Πού είναι η άμοιβαιότητα; Όπως σωστά είπε στο κήρυγμά του ο Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Άνθιμος, «άν γίνει τζαμί στη χώρα μας, τότε οι Σαουδάραβες, πού πιέζουν προς αυτήν την κατεύθυνση, θά έπρεπε νά ζητήσουν και από την Τουρκία νά επιτρέπει στους χριστιανούς νά τελούν λειτουργίες στην Άγια-Σοφιά» (Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, 25.7.2004). Ειδικά απέναντι στη Σαουδική Άραβία, θά έπρεπε νά ήταν τό έλληνικό κράτος έξ αρχής άρνητικό για όποιαδήποτε σχετική άπαιτήση, άφου στη Σαουδική Άραβία δέν ύπάρχει κανένας ναός όποιασδήποτε άλλης θρησκείας έκτός του Ίσλάμ. Η Σαουδική Άραβία ύποστηρίζει ότι όλόκληρη ή έκτασή της είναι ένα τεράστιο ισλαμικό τέμενος και συνεπώς μέσα στό τέμενος δέν μπορεί νά κτισθεί όποιοσδήποτε άλλος ναός! Πρόκειται για χαρακτηριστική άποψη του ισλαμικού φονταμενταλισμού.

Μετά από όλα αυτά, ποιός μπορεί νά ισχυρισθεί ότι δέν παίζεται ένα «χοντρό παιχνίδι» εις βάρος της χώρας μας; Ποιός μπορεί νά ύποστηρίξει ότι **τυχαία** έπελέγη ή περιοχή των 40 στρεμμάτων πάνω σε ένα λόφο ύψους 280 μέτρων για νά κτισθεί τό 55 μέτρων ύψους τέμενος, πού θά δεσπόζει της περιοχής και θά είναι τό πρώτο πράγμα πού θά βλέπουν Έλληνες και ξένοι καθώς θά προσγειώνονται στό διεθνές αεροδρόμιο των Σπάτων;

Διαθρησκειακή Συνάντηση Άμαρουσίου I

Τό ότι έχουν γίνει πλέον καθεστώς οι διαθρησκειακές συναντήσεις, κυρίως μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001, δέν σημαίνει ότι θά παύσουμε νά τίς κριτικάρουμε. Και τούτο διότι οι συναντήσεις αυτές καλλιεργούν τό λεγόμενο διαθρησκειακό ήθος τό όποιο δέν είναι συμβατό μέ τό Όρθόδοξο ήθος. Πολλές φορές στίς συναντήσεις αυτές γίνονται και από Όρθόδοξους αναφορές πού προϋποθέτουν μία συγκεχυμένη αντίληψη ως προς τό εάν ή Όρθόδοξος Έκκλησία είναι ή όχι ό μοναδικός δρόμος για τή σωτηρία του ανθρώπου. Γίνεται επίσης άποδεκτή ή άποψη ότι οι θρησκείες όφείλουν από κοινού νά δίδουν μαρτυρία στον σύγχρονο κόσμο.

Έτσι, σε έπιστολή του Παναγιωτάτου

Οικουμενικού Πατριάρχου μέ ήμερομηνία 24 Ίουλίου 2004, εν όψει της Διαθρησκειακής συναντήσεως του Άμαρουσίου, διαβάζουμε και τά έξής: «Όύτως ή θρησκεία ... δέν δύναται νά άγνοήση ή παραθεωρήση τό παγκόσμιον τούτο γεγονός (ένν. των Όλυμπιακών άγώνων), διότι δι' αυτού προβάλλονται άφ' ενός μέν ή *έμφυτος αναφορά του ανθρώπου προς τό Θεϊον*, ή όποία προεδλήθη ως ή καταστατική άρχή των άθλητικών άγώνων, άφ' έτέρου δέ τό διαχρονικόν κύρος των ήθικων άξιων, της κλασσικής πνευματικής κληρονομίας, αί όποία αποσκοπούν εις την προβολήν της κοινής άποστολής των θρησκείων διά την ειρηνικήν συνύπαρξιν των ανθρώπων και των λαών ... διεκηρύχθη δέ ... ως συμβολή των θρησκείων διά την επικράτησιν της ειρήνης του ουρανού εις την γήν, διότι *τούτο είναι τό θέλημα του Θεου εις πάσας τάς θρησκείας*». (Σημ. «Π»: Οι ύπογραμμίσεις είναι δικές μας).

Για την εν λόγω συνάντηση πληροφορούμεθα από τον τύπο μεταξύ άλλων και τά έξής:

Τό θέμα ήταν «Θρησκεία, Ειρήνη και Όλυμπιακό Ίδεώδες». Έλαβε χώρα στίς 10 και 11 Αυγούστου στον Δήμο Άμαρουσίου μέ την συμμετοχή 100 περίπου εκπροσώπων της Όρθοδοξίας, του παπισμού, του Ιουδαϊσμού, του Ισλάμ, του βουδδισμού και του Ινδουισμού. Άνεγνώσθησαν μηνύματα του πάπα και του δαλάι λάμα, ενω στό τέλος έξεδόθη κοινή διακήρυξη έξι σημείων την όποία ανέγνωσε ό Πατριάρχης. Στο 5ο σημείο διαβάζουμε: «Έπαναβεβαιώνουμε την σταθερά θέληση νά συνεχίσουμε τούς διαθρησκειακούς διαλόγους».

Έπί της υποθέσεως αυτής πρέπει νά γίνει ένα ακόμη σχόλιο. Η συνάντηση κρατήθηκε μυστική μέχρι δέκα ήμέρες πρό της πραγματοποίησής της. Γιατί αυτή ή μυστικότητα; Ποιόν φοβοϋνται; Επίσης ή είσοδος στη Διαθρησκειακή συνάντηση άπαγορευόταν σε όσους δέν ήταν έπίσημα προσκεκλημένοι. Δηλαδή παρίσταντο οι παπικοί καρδινάλιοι, οι έβραίοι ραββίνοι, οι μουφτηδες του Ισλάμ, οι Ινδοί γκουρού και οι βουδδιστές λάμα, αλλά δέν μπορούσαν νά παραστοϋν Όρθόδοξοι. Όυτε μητροπολίτες (έκτός εάν είχαν έπίσημη διαπίστευση) ούτε κληρικοί, μοναχοί ή

λαϊκοί.

Αυτά όμως τά μέτρα τί άλλο δείχνουν παρά ότι οί διοργανωτές τους φοβούνται τίς αντιδράσεις κλήρου καί λαοῦ σ' αὐτά πού πράττουν παρά τή θέληση τοῦ λαοῦ καί χωρίς νά τόν ἐνημερώνουν.

**Διαθρησκειακή Συνάντηση ἸΑμαρουσίου II
Εἰσπήδηση
σέ ἄλλη ἐκκλησιαστική δικαιοδοσία;**

Ἐντύπωση προεκάλεσε τό ρεπορτάζ γιά τήν Διαθρησκειακή Συνάντηση τοῦ ἸΑμαρουσίου πού ἐδημοσίευσε ἡ ἐφημερίδα *Ἐλεύθερος Τύπος* (15.8.2004, σ. 82).

Ἀπό τό δημοσίευμα προκύπτει ὅτι δέν εἶναι σαφές ἐάν ἡ πρωτοβουλία γιά τήν Συνάντηση ὀφειλόταν στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη ἢ στόν Δήμαρχο ἸΑμαρουσίου κ. Τζανίκο. Ὁ Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Ἐμμανουήλ, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, σέ συνέντευξη τύπου λίγες ἡμέρες πρό τῆς Συναντήσεως, εἶπε ὅτι ὁ δήμαρχος εἶχε τήν πρωτοβουλία. Ὁ δήμαρχος στήν ὁμιλία του στό Συνέδριο εἶπε ὅτι ἡ πρωτοβουλία ἀνῆκε στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη. Ὁ Παναγιώτατος δέν ἔκανε σχετική νύξη στήν ὁμιλία του.

Εἶναι δυνατόν ἕνας δήμαρχος νά συγκαλεῖ μία Διαθρησκειακή Συνάντηση; Εἶναι πάλι δυνατόν ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ θεματοφύλαξ τῆς κανονικῆς τάξεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, νά διοργανώνει Διαθρησκειακή Συνάντηση ἔξω ἀπό τήν Ἀθήνα (στόν Δήμο ἸΑμαρουσίου) χωρίς νά συνεννοηθεῖ μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος; Αὐτό τοῦλάχιστον ἰσχυρίζεται τό προαναφερθέν δημοσίευμα, λέγοντας χαρακτηριστικά ὅτι «... φιλοξενῶν στήν ἐκδήλωση ἦταν ἐκεῖνος (ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης) καί φιλοξενούμενος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί ἄλλοι Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος!».

Διερωτώμεθα, πού ἄραγε εὐρίσκεται ἡ ἀλήθεια;

Διαθρησκειακό μνημεῖο στό Μαρούσι

Ἀπό τήν διαθρησκειακή συνάντηση ἸΑμα-

ρουσίου μᾶς προέκυψε καί διαθρησκειακό μνημεῖο.

Ὅπως διαβάζουμε στήν ὁμιλία τοῦ δημάρχου κ. Παναγιώτη Τζανίκο, ὁ ὁποῖος φιλοξένησε τήν συνάντηση «Ἡ Ὀλυμπιακή πόλη τοῦ ἸΑμαρουσίου προκηρύσσει διεθνή διαγωνισμό γιά τή δημιουργία ἑνός Διαθρησκειακοῦ Μνημείου τῶν μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν, πού θά συμβολίζει γιά πάντα στήν πόλη μας τή συνάντηση καί συνεργασία τους σέ σύνδεση μέ τό Ὀλυμπιακό ἰδεῶδες» (ἐφημερίδα *Τό Παρόν*, 15 Αὐγούστου 2004, σελ. 8).

**Διαθρησκειακή διάσκεψη τό φθινόπωρο
στήν Κωνσταντινούπολη καί
ἐπίσκεψη ἐκεῖ τοῦ πάπα τόν Νοέμβριο**

Ὅπως μεταδίδει τό Μακεδονικό Πρακτορεῖο Εἰδήσεων ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη (9.7.2004):

«Στήν πρόσφατη ἐπίσκεψή του στό Βατικανό ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης προσκάλεσε τόν Πάπα Ἰωάννη Παῦλο Β' νά ἐπισκεφθεῖ τήν Τουρκία. Σέ δημοσίευμα τῆς τουρκικῆς ἐφημερίδας «Ἀκσάμ», γίνεται ἐκτενής ἀναφορά σέ δηλώσεις τοῦ κ. Βαρθολομαίου στή Σμύρνη —στό ἐκεῖ Κέντρο Διαστημικῶν Ἐρευνῶν— στίς ὁποῖες τόνισε πώς, ἐάν τό ἐπιτρέψει ἡ ὑγεία τοῦ Πάπα, ἡ ἐπίσκεψη θά πραγματοποιηθεῖ τόν προσεχῆ Νοέμβριο.

“Ἐπιδίωξή μας ἀποτελεῖ ἡ συνένωση τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπό τή στέγη μίας καί μοναδικῆς Ἐκκλησίας. Πρόκειται γιά διακαῆ ἐπιθυμία μας, ἀλλά ἡ πραγματοποίησή της εἶναι δυσχερεστάτη”, ὑπογράμμισε ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης.

“Ὅλοι οἱ Χριστιανοί βρῖσκονταν κάποτε κάτω ἀπό τήν ἴδια στέγη, ἀλλά πρῖν 11 αἰῶνες χωρίσαμε τούς δρόμους μας καί δημιουργήθηκε τεράστιο χάσμα ἀνάμεσά μας. Τώρα καταβάλλουμε προσπάθειες, γιά νά τό κλείσουμε, ἀλλά ἡ ὑπέρβαση τῶν προβλημάτων δέν εἶναι καθόλου εὐκόλη. Ἐπιδιώκουμε νά συγκλίνουμε σέ κοινό σημεῖο, προσπαθώντας νά ἀκούσουμε καί νά κατανοήσουμε ὁ ἕνας τόν ἄλλο. Εἶναι ὁμως δυσχερές νά λύσουμε τά ζητήματα σέ 2-3 χρόνια ἢ σέ 50-60 χρόνια. Ἐμεῖς πραγματοποίησαμε τό πρῶτο βῆμα καί θά καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπά-

θεια για τή συνένωση του Χριστιανισμού”, ανέφερε.

Τόνισε δέ ότι σχεδιάζει να οργανώσει συνάντηση εκπροσώπων της Ίσλαμικής, της Ίουδαϊκής και της Χριστιανικής θρησκείας, στην Κωνσταντινούπολη, στις 10-11-12 Οκτωβρίου. Τέλος, υπογράμμισε ότι θα συνηχίσει κατά τις προσεχείς μέρες, τις επισκέψεις σε ισλαμικές χώρες, με σκοπό τήν ανάπτυξη του διαλόγου ανάμεσα στον Χριστιανισμό και τό Ίσλάμ».

Πρόβα για τήν πανθησκεία;

“Οπως διαβάζουμε στην έφημερίδα *Τό Βήμα* (31.7.2004 σελ. Α12) μέ τίτλο «Θρησκευτική έκεχειρία για τούς Ίολυμπιακούς» και υπότιτλο «ΊΟ πρώτος πολυθρησκευτικός τόπος θά λειτουργήσει στό Ίολυμπιακό Χωριό»: «Οί Ίολυμπιακοί ΊΑγώνες φέρνουν κοντά και τίς θρησκείες. ΊΑπό αύριο τό πρώι στό Ίολυμπιακό Χωριό θά λειτουργήσουν πέντε διαφορετικοί θρησκευτικοί τόποι λατρείας, ό ένας δίπλα στον άλλο. ΊΙερείς, ραβίνοι, ιμάμηδες, Τίστερς και ΊΟδηγοί, οί όποιοι μαζί μέ τούς βοηθούς τους ξεπερνούν τούς 80, θά συμβιώσουν στον ίδιο χώρο βοηθώντας και ενισχύοντας όλους όσοι από τούς άθλητές επιθυμούν να προσευχηθούν. ΊΗ έκεχειρία μεταξύ χριστιανών, μουσουλμάνων, έβραίων, βουδιστών και ίνδουιστών θά διαρκέσει καθΊ όλη τή διάρκεια των Ίολυμπιακών και των Παραολυμπιακών ΊΑγώνων. “Οπως έπισημαίνει μιλώντας στό *Βήμα* ό επικεφαλής της όμάδας των όρθοδόξων κληρικών άρχιμανδρίτης κ. Παύλος ΊΙωάννου, “μεταξύ των θρησκευτικών λειτουργών υπάρχει πνεύμα κατανόησης και συνεργασίας. “Ολοι οί χριστιανοί” προσθέτει “θά χρησιμοποιήσουμε τον ίδιο χώρο λατρείας και ανά μία ή μιάμιση ώρα θά γίνεται προσευχή ή λειτουργία έναλλάξ από τούς όρθοδόξους, τούς προτεστάντες και τούς ρωμαιοκαθολικούς”».

”Εξω από αυτόν τον «πολυθρησκευτικό τόπο» υπάρχει πινακίδα μέ τά σύμβολα των θρησκείων πού στεγάζονται έντός.

Βιογραφικά και εκθέσεις πεπραγμένων στό Φανάρι

Διαβάζουμε στό διαδίκτυο: «ό ΊΑρχιεπίσκοπος έχει άποστείλει στό Φανάρι τή λίστα των ύποψηφίων μητροπολιτών για τή «χηρεύουσα» ΊΑλεξανδρούπολη, ζητώντας μάλιστα από τούς ύποψηφίους να άποστείλουν τά βιογραφικά τους στό Φανάρι αλλά και από τούς νύν Νεοχωρίτες μητροπολίτες να άποστείλουν στό Πατριαρχείο εκθεση πεπραγμένων»

(<http://www.apofasi.gr/print.asp?intID=9968&intType=3>)

ΊΕπιφυλακτικότητα για τό άν τελικά ή Χ.Ο.Ε. μετενόησε

ΊΗ Διαρκής ΊΙερά Σύνοδος της ΊΕκκλησίας της ΊΕλλάδος τον Μάιο του 2004 έξαπέστειλε έγκύκλιο περί της «Χριστιανικής ΊΟργανώσεως Ειρήνης» (Χ.Ο.Ε.) προς είκοσιτέσσερις Μητροπολίτες, στις Μητροπόλεις των όποιων ύπάρχει παράρτημα της Χ.Ο.Ε., για να τούς ένημερώσει πώς «παύουν οί όπαδοί αυτής να θεωρούνται αίρετικοί» και ότι άπεφάσισε να «άσκηται, τή μερίμη των κατά τόπους Σεβασμιωτάτων ΊΙεραρχών, έποπτεία των δραστηριοτήτων της Χ.Ο.Ε. έντός των πλαισίων των κανονικών διατάξεων, διά τήν προφύλαξιν από παντός παραπτώματος, περιφρούρησιν του ποιμνίου των από παντός κινδύνου...» (περιοδικό *ΊΕκκλησία*, ΊΙούνιος 2004, σσ.419-420).

ΊΗ ΊΕκκλησία μας πάντοτε εύχεται για τήν έπιστροφή των πεπλανημένων και πάντοτε χαιρείται όταν γίνεται αυτή ή έπιστροφή έν ειλικρίνεια στην όρθή πίστη.

Εύχόμεθα να ύπάρχει ειλικρίνεια στην όμολογία της Χ.Ο.Ε. «ότι άποδέχεται πάντα τά δόγματα της ΊΕκκλησίας ήμών» και ότι έχει «πρόθεσιν συμμορφώσεως προς τάς όδηγίας, ύποδείξεις και άποφάσεις της ΊΙεράς Συνόδου».

ΊΑς μās έπιτραπεί όμως να έχουμε έπιφυλάξεις. Διότι και τό 1989 ή ήγεσία της Χ.Ο.Ε. διαβεβαίωσε τήν διοικοϋσα ΊΕκκλησία ότι άποκηρύσσει τίς πλανεμένες διδασκαλίες της, άλλΊ αυτό άπεδείχθη έλιγμός τακτικής για να άποφύγει τήν συνοδική καταδίκη της ως αίρετικής όργανώσεως.

Τώρα, πρὶν ἀκόμη στεγνώσει τὸ μελάνι τῆς ἐγκυκλίου, ὑπάρχουν μαρτυρίες **νεώτερες τῆς ἐγκυκλίου**, πού κάνουν λόγο γιὰ «διανομὴ Ἁγίου Πνεύματος» στὴ Θεσσαλονίκη, κατὰ τὸ διήμερο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (30-31 Μαΐου 2004) μὲ συμμετοχὴ μελῶν ἀπὸ πολλές περιοχὲς τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς μᾶλλον θὰ ἔχουν πολλή ἐργασία καὶ μέριμνα γιὰ τὸ θέμα αὐτό, καθὼς ἡ ἐμπειρία ἔχει δείξει ὅτι κατὰ τόπους τὰ πράγματα ποικίλουν. Ἄλλοῦ ὑπῆρξε στὸ παρελθόν εἰλικρινὴς μετάνοια καὶ πλήρης ἔνταξη στὴν Ἐκκλησία σχεδὸν ὄλων τῶν μελῶν (κάποιοι διεχώρισαν τὴ θέση τους), ἀλλοῦ ὅμως ἄλλα λέγονται καὶ γίνονται στίς αἵθουσες, ὅταν παρίστανται κληρικοί, καὶ ἄλλα σὲ συναντήσεις σὲ σπίτια, ὅταν εἶναι μόνοι τους.

Ἡ τελετὴ ἐνάρξεως τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων

Ὅπως γράφουμε καὶ στὸ ἄρθρο τῆς Συ-

ντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, συνολικὴ ἀποτίμηση τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων θὰ κάνουμε στὸ ἐπόμενο τεῦχος. Αἰσθανόμεθα ὅμως ἤδη ἀπὸ αὐτὴ τὴ στιγμή τὴν ἀνάγκη νὰ κάνουμε ἓνα σύντομο σχόλιο εἰδικὰ στὴν τελετὴ ἐνάρξεως.

Ἡ τελετὴ αὐτὴ γενικῶς ἀπέσπασε κολακευτικὰ σχόλια. Ὅμως μιά πιὸ προσεκτικὴ προσέγγισή της ἀποκαλύπτει σοβαρὲς ἐλλείψεις.

Ἐνῶ τὸ μέγιστο μέρος τῆς ἀναφορᾶς τοῦ σκηνοθέτου κ. Παπαϊωάννου, ἦταν στὴν ἀρχαιότητα (δεκαπέντε λεπτά), στὴ χιλιόχρονη μεσαιωνικὴ μας αὐτοκρατορία (τὸ λεγόμενο Βυζάντιο) ἀφιερώθηκε λιγότερο ἀπὸ ἓνα λεπτό. Ἡ λέξη Χριστός πουθενά δέν ἀκούσθηκε! Στόν Νέο Ἑλληνισμό ἀφιερώθηκαν δύομισυ λεπτά, ἐνῶ δόθηκε ἡ ἐντύπωση ὅτι ἡ πεμπτουσία αὐτῆς τῆς περιόδου εἶναι ὁ καραγκιόζης καὶ τὸ ρεμπέτικο! Πλήρης συμπόρευση δηλαδή μὲ τὴν φράγκικη παραμορφωτικὴ προσέγγισή τῆς Ἱστορίας μας. Κρίμα!

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Διμηνιαία ἐκδοση τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου

γιὰ τὴν Ἑλληνορθόδοξη Παράδοση «Παρακαταθήκη»

Ἐκδότης - ὑπεύθυνος κατὰ τὸν νόμο: Ἡρακλῆς Λαμπρόπουλος

Σύμβουλος Ἐκδόσεως: Μοναχὸς Ἀρσένιος Βλιαγκόφτης

Ἐπεύθυνος τυπογραφείου: TypOffset B. Κουκουλῆς καὶ Σία Ο.Ε.

Ἐκτύπωση — Βιβλιοδεσία

Συνδρομὴ ἐσωτερικοῦ ἐτήσια: 10 εὐρώ

Συνδρομὴ ἐξωτερικοῦ ἐτήσια: 30 εὐρώ

Συνδρομὴ Κύπρου ἐτήσια: 7 λίρες Κύπρου

Ἐπιστολές - Συνδρομὲς: Περιοδικὸν ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Τ.Θ. 18407 – 540 03 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τὰ ἐνυπόγραφα ἄρθρα ἐκφράζουν τίς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων τους καὶ ἀκολουθοῦν τὴν ὀρθογραφία τους.

© ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι θὰ ἀναφέρεται ρητῶς ἡ πηγὴ προελεύσεως

